पशुपंक्षी विकास कार्यक्रम संचालन कार्यबिधि, २०७७

प्रस्तावना

नेपालको संबिधानमा व्याबस्था भए अनुसार कृषि तथा पशुपालन, पशु स्वास्थ्य व्यवस्थापन, पशु उत्पादन, पशु नश्ल सुधार, तथा पशु प्रसारको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरु स्थानीय तहबाट सम्पादन गर्नुपर्ने भएको र संघीय कार्यान्वयनको सन्दर्भमा बजेट कार्यक्रम, जनशक्ति तथा साधन श्रोतहरु स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुँदै गरेको सन्दर्भमा कृषक समुदायको जिबिकोपार्जनमा अनादि कालदेखि महत्त्वपूर्ण स्थान ओगटेको पशुपालन व्यवसायलाई विविधिकरण, व्यावसायीकरण, आयमुलक तथा सम्मानित पेशाको रुपमा विकास गरी पशुधनको उत्पादन र उत्पादकत्व अभिबृद्धि गर्दै पशुजन्य उत्पादनहरूमा (दुध, फुल, मासु) यस बगनासकाली गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाई रोजगारी स्थपनामा समेत योगदान दिन यस गाउँपालिकाको गाउँसभाबाट पारित भएको नीति, कार्यक्रम तथा बजेटलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रमावकारी रुपमा संचालन गर्नको लागि मापदण्डहरू निर्धारण गरी यस बगनासकाली गाउँपालिकाले पशु सेवा तथा पशुपंक्षी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि स्थानीय सरकार ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिम यो कार्यबिधि लागू गरिएको छ ।

परिच्छद -१
प्रारम्भिक

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(१) यो कार्यबिधिको नाम बगनासकाली गाउँपालिकाको पशुपंक्षी बिकास कार्यक्रम संचालन कार्यबिधि,२०७७ रहेको छ ।

(२) यो कार्यबिधि बगनासकाली गाउँपालिकाबाट स्वीकृत भएपछि प्रारम्भ हुनेछ ।

(३) यो कार्यबिधि बगनासकाली गाउँपालिका भित्र लागू हुनेछ ।

२.परिभाषा: विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यबिधिमा :

(क) **कार्यबिधि भन्नाले** पशु सेवा शाखाको कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ सम्झनु पर्दछ ।

(ख) **गाउँपालिका भन्नाले** नेपालको संविधान बमोजिम गठित बगनासकाली गाउँपालिका चिर्तङ्गधारा, पाल्पालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) **कार्यपालिका भन्नाले** बगनासकाली गाउँपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) **प्रमुख भन्नाले** बगनासकाली गाउँपालिकाको प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) **उप प्रमुख भन्नाले** बगनासकाली गाउँपालिका उपप्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

(च) **प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भन्नाले** बगनासकाली गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) **आर्थिक विकास समिति भन्नाले** बगनासकाली गाउँपालिकाले गठन गरेको आर्थिक विकास समिति सम्झनु पर्दछ ।

(घ) **शाखा भन्नाले** बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयको पशु सेवा शाखा सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) **कार्यक्रम भन्नाले** बगनासकाली गाउँपालिकाको गाउँसभाबाट स्वीकृत भएका पशु सेवा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सम्झनु पर्दछ ।

(च) **सेवा केन्द्र भन्नाले** पशु सेवा शाखा मातहतमा बगनासकाली गाउँपालिका भित्र क्षेत्रमा संचालित पशु सेवा सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्ने ईकाईहरु सम्झनु पर्दछ ।

(छ) **पशु बिकास समिति भन्नाले** कार्यक्रम क्षेत्र तथा लाभग्राही छनौट, मापदण्ड निर्धारण र अनुगमन तथा मुल्याङ्कनका लागि तोकिएको पदाधिकारी रहने गरी गाउँपालिका स्तरमा गठन भएको कार्यदल सम्झनु पर्दछ ।

(ज) **लाभग्राही भन्नाले** पशु सेवा शाखाबाट कार्यक्रममा व्यवस्था भए अनुसार अनुदान, पशु उत्पादनमा प्रयोग हुने बस्तु सामाग्री तथा उपकरणहरु र सेवा प्राप्त गर्ने कृषक/कृषक समूह/सहकारी/उद्यमी/निजि व्यवसायी तथा संस्था समेतलाई जनाउदछ ।

(झ) **युवा भन्नाले** युवा लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्न चाहाने १८ देखि ४० वर्षसम्मका नेपाली नागरिक भन्ने बुझ्नु पर्दछ ।

(ञ) **युवा समूह भन्नाले** १८देखि ४०वर्षका युवाहरुको मिलि समूह गठन गरी कुनै पनि सरकारी निकायमा दर्ता भएका युवायुवतीको समूह पर्दछ ।

(ट) **सरोकारवाला भन्नाले** स्थानीय नक्ष्नका पशुपालक कृषक/समूह/समिति/स्थानीय निकाय/पशुपालन तथा पशु आनुवंशिक स्रोत संरक्षणसंग सम्बन्धित् अन्य सम्पूर्ण सरकारी, गैर सरकारी तथा निजि संघसंस्था तथा व्यक्तिलाई संम्झनु पर्दछ ।

(ठ) **युवा लक्षित कार्यक्रम भन्नाले** युवालाई पशुपालन क्षेत्रमा आकर्षण गर्न व्यवसायिक पशुपालन (गाई, भैसी, बाख्रा, बंगुर, कुखुरा र माछापालन) र पशुपंक्षी बजार प्रर्वद्धन कार्यक्रम संचालनको लागि तयार गरिएको प्रस्ताव बुझ्नु पर्दछ ।

(ठ) **समूह भन्नाले** व्यावसायिक रुपमा पशुपालन गर्नका लागि गठन भएका १५ देखि २५ जना सम्मको कृषकहरुको समूहलाई बुझ्नु पर्दछ ।

(ड) पशुजन्य पदार्थ भन्नाले पशुको मासु, दुध, रगत, फूल हाड छाला प्वाँख उन भ्रुण वृर्य मल मुत्र वा सोबाट बनाइएको अप्रसोधित सामाग्री सम्झनु पर्दछ ।

(ढ) **फर्म भन्नाले** प्रचलित कानुन अनुसार दर्ता भएको निजि क्षेत्रका व्यवसायी/उद्यमी संस्थालाई सम्झनु पर्छ।

(ण) **सहकारी भन्नाले** प्रचलित कानुन बमोजिम दर्ता भएको पशु सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

(त) अनुदान भन्नाले यस कार्यबिधि अनुरुप संचालन गरिने कार्यक्रमको लागि कार्यालयबाट उपलब्ध गराईने रकमलाई सम्झनु पर्दछ ।

(थ) **कार्यक्रम भन्नाले** यस बगनासकाली गाउँपालिकाको पशु सेवा शाखाले गर्ने सम्पुर्ण वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्दछ ।

पृष्ठपोषण : यो पशु विकास कार्यक्रम, कार्यक्रम संचालन कार्यबिधिले गाउँपालिकाको पशु सेवा शाखा गाउँपालिकाको क्षेत्र अधिकार भित्र (वडा नं. १ चिर्तङ्गधारा, वडा नं. २ पोखराथोक, वडा नं. ३ आर्यभन्ज्याङ, वडा नं. ४ खानीछाप, वडा नं. ५ दर्लमडाँडा, वडा नं. ६ यम्घा, वडा नं. ७ खानीछाप, वडा नं. ८ बराङ्दी, वडा नं. ९ चापपानी)र हेका सम्पुर्ण पशु विकास सम्बन्धी कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन तथा नियमन गर्नेछ ।

३. कार्यक्रम संचालनको उद्देश्यहरु :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाबाट संचालन हुने पशु सेवा कार्यक्रम कार्यान्वियन प्रकृयालाई सरल, सहज, प्रभावकारी, पारदर्शी उवं गुणस्तरयुक्त बनाउने ।

(ख) पशुपंक्षीको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गरी आय आर्जन र पोषण सुरक्षामा टेवा पुराउने ।

(ग) अनुदान बितरण नितीलाई प्रक्रियामुखीबाट परिमाणमुखी तर्फ लैजाने ।

(घ) पशुपंक्षिपालन व्यवसायलाई दिगो, मर्यादित, प्रतिस्पधी एवं उत्पादनमुलक बनाउने ।

(ङ) सेवा प्रवाहको प्रकृयालाई सरल,निष्पक्ष र प्रणालीयुक्त बनाउने ।

(च) पशु स्वास्थ्य तथा रोग निधान प्रकृयालाई गुणस्तरीय बनाउने ।

(छ) लाभग्राहीहरुको छनौट प्रक्रियालाई स्पष्ट र पारदर्शी बनाउने ।

४. सरोकारवाला निकायहरु : पशु बिकास कार्यक्रम संचालन गर्न विभिन्न सरोकारवालाहरु देहाय बमोजिम भुमिका हुनेछ ।

(क) कृषक /कृषक समूह/सहकारी /फर्म मार्फत एकल वा संयुक्त रुपमा यस पशु सेवा शाखा र वडा कार्यालयबाट पशु विकास कार्यक्रमहरु संचालन हुने छन ।

(ख) कार्यालयले प्रविधि विस्तार तथा सेवा टेवा र कार्यक्रम संचालन गर्नेछ ।

(ग) कार्यालयले कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक पर्ने विषयगत कार्यक्रम अनुसार प्रस्तावहर, मूल्याङ्कन सूचक/आधारहरु ढाँचा तयार गरी कार्यक्रम कार्यान्वियन प्रक्रियालाई सहजिकरण गर्नेछ ।

(घ) कार्यालयले वडा कार्यालयहरु, पशु बिकास सम्बन्धी कार्य गर्ने सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थासँग समन्वय र सहकार्य गर्नेछ ।

(ङ) स्थानीय तह, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारले संचालन गर्ने पशु विकास कार्यक्रमहरु दोहोरोपन हटाउन आपसी सहयोग, समन्वय र सहकार्य गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद -२

संचालित कार्यक्रमहरु

पशु बिकास कार्यक्रमहरुको विवरण : यस बगनासकाली गाउँपालिकाको पशु सेवा शाखाको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट परिधिभित्र रही देहाय बमोजिका कार्यक्रमहरु हुनेछन् ।

२.१ गाईभैसी भकारो सुधार कार्यक्रम (५० प्रतिशत अनुदानमा)

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकाको पशु उत्पादन क्षेत्रको निर्वाहमुखी व्यवसायबाट बिस्तारै ब्यवसायीकरण गदै गईरहेको परिपेक्षमा यस नविन क्षेत्रमा लगानी बिस्तार गरी समग्र व्यवसायलाई नै प्रतिस्पर्धी बनाउनु आवश्यक छ दुध । उत्पादनको लागि गाई, भैसी र मासु उत्पादन गर्न पाडा पालनमा बिशेष सहयोग गर्नुको साथै अर्गानिक तरकारी उत्पादन गर्न प्रयोग हुने कम्पोष्ट मल तथा जैविक बिषाधीको लागि पिसाव संकलन गर्न कृषकको कामको लोड कम गर्न स्वस्थ्य पशु उत्पादन गर्न पशुको बसाई सहज गरि दुध दुहुन र मल मुत्र व्यावस्थापनमा सहज गर्नको लागि र पशु बस्तु उत्पादन गर्न गाईभैसी भकारो सुधार कार्यक्रम ५० प्रतिशत अनुदानमा दिने कार्यक्रम रहेकोले यसरि दिने अनुदानलाई बढी प्रभाबकारी बनाउन लक्षित वर्ग सम्म पुराउनुको साथै गाई भैसि पालन व्यवसायमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग मार्फत बढी प्रतिस्पर्धी बनाउनको लागि उक्त अनुदान प्रदान प्रकृयालाई व्यवस्थित बनाउन यो कार्यबिधि २०७७ स्वीकृग गरी लागु गरिएको छ ।

५. उद्देश्य : यस कार्यक्रमको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छन् ।

(क) पशुपालन व्यवसायको उत्पादन लागत घटाई कृषकलाई कामको बोझ घटाउन ।

(ख) पशुलाई स्वस्थ्य राख्न ।

(ग) अर्गानिक तरकारी खेति गर्ने किसानहरुलाई जैबिक विषादी, कम्पोष्ट मल तयार गरी बातावरण सफा राख्न ।

(घ) स्वस्थ दुध तथा मासु उत्पादन गर्न ।

६. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही गाईभैसि भकारो सुधार कार्यक्रम व्यवसायीक पशुपालनक कृषकलाई प्रथामिकता दिई यस गाउँपालिकाले ५० प्रतिशत अनुदान उपलब्ध गराउने गरी कार्यक्रम कार्यान्वियन समितिले सम्भाव्यताको आधारमा स्थान तथा कृषक, सहकारी , समूह छनौट गर्ने छ ।

(ख) निर्धारण भएको स्थानलाई लक्षित गरी अनुसूची- १ अनुसारको ढाँचामा १५ दिनको सूचना प्रकाशन गरिने छ ।

(ग) ईच्छुक कृषक/निजि फर्महरुले अनुसूची -३ अनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरी अनुसूची -२ बमोजिमको ढाँचाको निवेदन सूचनामा तोकिएको कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ ।

(घ) छनौट भएका कृषक/निजि फर्महरुसँग कार्यालयले अनुसूची -६ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्ने छ ।

(ङ) सम्बन्धीत कार्यक्रम संचालन गरिने स्थलको अध्यन र अनुगमन, ठाउँको छनौट गर्ने ।

(च) सहभागी कृषक/निजि फर्महरुले ५०% लागत साझेदारी गर्नु पर्नेछ ।

(छ) स्थानीय दर रेट को परिधी भित्र रही प्राबिधि स्टिमेट बमोजिम निर्माण कार्य पुरा गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टिकरण :साना मझौला र ठुला व्यवसायिक फार्मको बर्गिकरण तपशिल अनुसार हुनेछ ।

(गाईभैसि :साना, मझौला र ठुला भन्नाले क्रमश कम्तिमा :५-१०,११-२०,२१ देखि माथि बिमा गरी माउँ भैसि पालेका **कृषक ।)**

क्र.स.	व्यवसायिक फार्म	५०%अनुदान	कैफियत
१	साना	१५,०००/	
२	मझौला	३०,०००/	
३	ठुला	५०,०००/	

७.कार्यक्रम छनौटका आधारहरु : कृषक/निजि फर्म छनोटका आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन्:

(क) गोठ तथा भकारो व्यवस्थित नभएको वा व्यवस्थित गर्न ईच्छुक कृषक हुनु पर्नेछ ।

(ख) गाई भैसि २ देखी ५ वटा पालन गरेको वा २ वटा पाली अरु पाल्ने ईच्छा जाहेर भएको हुनु पर्ने छ ।

(ग) कम्तीमा प्रति पशु ३ रोपनीमा घाँस खेति भएको हुनु पर्ने छ ।

(घ) जैबिक सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ङ) व्यावसायीक पशुपालन गरि दुध उत्पादन तथा बिक्रि गरेको हुनुपर्ने छ ।

(च) व्यवसाय सम्भाव्यता, उपयुक्तता, पशुबस्तुको संख्या, गोठको अबस्था, पशुपालनको अनुभब, सुधारको आबश्यकता र घाँसको उपलब्धताको आधारमा विषेश छनौट गरिने छ ।

८. कार्यक्रम खर्च तथा अनुदान परिधि : छनौट भएका कृषक वा निजि फर्महरुलाई स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही लागत स्टिमेटको अधिकतम ५० प्रतिशत रकमको हुनआउने रकम मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम अनुदान उपलब्ध हुनेछ । उक्त रकम देहाय बमोजिकको शिर्षकहरुमा खर्च गर्न सकिने छ ।

(क) गोठ निर्माण/गोठ मर्मत सुधार/क्यान खरिद/च्याप्कटर खरिद ।

(ख) माथि उल्लेखित क्रियाकलापमा बाहेक अन्य क्रियाकलाप थप गर्नु परेमा कार्ययोजनामा संलग्न गरी स्वीकृत पश्चात गर्न सकिनेछ ।

(ग) कृषक तथा निजि फर्महरुले काम सम्पन्न गरी भुक्तानीको लागि निम्नअनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१) अनुदान भुक्तानी निवेदन

(२) सम्झौता पत्र

(३)खरिद गरेको सामाग्रीको (पान वा भ्याट) बिल /भरपाई ।

(४) कार्य सम्पन्न भएको फोटो ।

(५) सम्बन्धित वडाको सिफारिस

(६) काम सम्पन्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।

(७) कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुदान ग्राहिले आबश्यक कागजात सहित तोकिएको समय भित्र भुक्तानी माग गर्नु पर्ने छ र सो अनुसार स्थलगत अनुगमन गरी लागतको आधारमा नियमअनुसारको कर कट्टी गरी कृषक वा फर्मलाई एसी पेयि चक मार्फत भुक्तानी दिईनेछ ।

२.२ बाख्राको खोर मर्मत सुधार कार्यक्रम (५०% अनुदानमा)

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकाको पशुपालन व्यवसाय कृषकहरुको जीविकोपार्जनको एक माध्यम हो । यस गाउँपालिकामा बाख्रापालन गर्ने कार्य वषौँ देखि चलि आएको छ । आआफ्नै ढंगले बाख्रापालन गर्दा कतिपय स्थानमा अन्य पशुहरुसंग राखेर बाख्रापालन गर्ने वा बाख्रामा लागि छुट्टै खोर नबनाएको पाईन्छ ।अलग्गै खोर भए पनि कोचाकोच गरेर बाख्रा राख्ने, उमेर अनुसार अलग अलग कोठाको व्यवस्था नगर्ने, खोर भित्र प्रकाश र हावाको संचारलाई महत्व नदिने, खोरको नियमित सरसफाईलाइ वेवास्ता गर्ने जस्ता विकृतिहरु देखिएको हुदा कृषकले खोर निमार्ण गदा सामान्य प्राविधिक कुराहरुलाई ध्यान नदिदा कृषकहरुले सोचे अनुसारको लाभ हासिल गर्न सकिरहेका छैनन । बाख्राको उत्पादन र उत्पादकत्व सुधारका लागि स्थानीय स्तरमा बनाईएका बाख्राका खोरहरुमा रहेका कमि कमजोरीहरुलाई महशुस गरीसुधार गराउनु अत्यावश्यक छ । त्यसैले बाख्रापालनका लागि कषकहरुले अपनाई आएको खोर व्यवसथापन र प्राविधि दृष्टिकोणबाट उपयुक्त प्रबिधि बिचको पहिल्याई सुधार तर्फ कृषकहरुलाई अभिप्रेरित गर्न सकियोस भन्ने उद्देश्ले उक्त अनुदान प्रदान प्रकृयालाई व्यवस्थित बनाउन यो कार्यबिधि २०७७ स्वीकृत गरी लागु गरिएको छ ।

९. उद्देश्य

यस कार्यक्रमको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छ ।

(क) बाख्रापालन व्यवसायबाट कृषकको उत्पादन र उत्पादकतत्व बृद्धि गर्ने ।

(ख) बाख्राको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने ।

(ग) बाख्राको बसाई तथा मल मुत्र व्यवस्थापन गर्ने ।

(घ) स्वास्थ पाठापाठी, खसी, बोका र मासु उत्पादन गर्ने ।

१०. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही बाख्राको खोर मर्मत सुधार कार्यक्रम व्यवसायीक बाख्रा पालनक कृषकलाई प्रथामिकता दिई यस गाउँपालिकाले ५० प्रतिशत अनुदान उपलब्ध गराउने गरी कार्यक्रम कार्यान्वियन समितिले सम्भाव्यताको आधारमा स्थान तथा कृषक, सहकारी, समूह छनौट गर्ने छ ।

(ख) निर्धारण भएको स्थानलाई लक्षित गरी अनुसूची- १ अनुसारको ढाँचामा १५ दिनको सूचना प्रकाशन गरिने छ ।

(ग) ईच्छुक कृषक/निजि फर्महरुले अनुसूची -३ अनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरी अनुसूची -२ बमोजिमको ढाँचाको निवेदन सूचनामा तोकिएको कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ ।

(घ) छनौट भएका कृषक/निजि फर्महरुसँग कार्यालयले अनुसूची -६ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्ने छ ।

(ङ) सम्बन्धीत कार्यक्रम संचालन गरिने स्थलको अध्यन र अनुगमन, ठाउँको छनौछ गर्ने ।

(च)सहभागी कृषक/निजि फर्महरुले ५०% लागत साझेदारी गर्नु पर्नेछ ।

(छ) स्थानीय दर रेट को परिधी भित्र रही निर्माण कार्य पुरा गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टिकरण :साना मझौला र ठुला व्यवसायिक फार्मको बर्गिकरण तपशिल अनुसार हुनेछ । (बाख्रा : साना, मझौला र ठुला भन्नाले क्रमश कम्तिमा : १५-२५ ,३०-४०,५० देखि माथि बिमा गरी माउँ बाख्रा पालेका कृषक ।)

क्र.स.	व्यवसायिक फार्म	५०%अनुदान	कैफियत
१	साना	१५,०००/	
२	मझौला	३०,०००/	
३	ठुला	५०,०००/	

११. कार्यक्रम छनौटका आधारहरु : कृषक/निजि फर्म छनोटका आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन्:

(क) खोर व्यवस्थित नभएको वा व्यवस्थित गर्न ईच्छुक कृषक हुनु पर्नेछ ।

(ख) पन्ध्र वटा माउँ बाख्रा पालन गरेको वा व्यवसायीक रुपमा अरु पाल्ने ईच्छा जाहेर भएको हुनु पर्ने छ ।

(ग) कम्तीमा पाँच बाख्रा बराबर ३ रोपनीमा घाँस खेति भएको हुनु पर्ने छ ।

(घ) जैबिक सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ङ) व्यावसायीक बाख्रा पालन गरि पाठापाठी उत्पादन तथा बिक्रि गरेको हुनुपर्ने छ ।

(च) व्यवसाय सम्भाव्यता, उपयुक्तता, बाख्राको संख्या, खोरको अबस्था, सुधारको आबश्यकता र घाँसको उपलब्धताको आधारमा विषेश छनौट गरिने छ ।

(छ) सम्बन्धित निकायमा फर्म दर्ता भएको हुनु पर्नेछ ।

१२. कार्यक्रम खर्च तथा अनुदान परिधी : छनौट भएका कृषक वा निजि फर्महरुलाई स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही लागत स्टिमेटको अधिकतम ५० प्रतिशत रकमको हुनआउने रकम

मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम अनुदान उपलब्ध हुनेछ । उक्त रकम देहाय बमोजिकको शीर्षकहरुमा खर्च गर्न सकिने छ ।

(क) खोर निर्माण/खोर मर्मत सुधारका लागि आवश्यक सामाग्री खरिद गर्न सकिने छ ।

(ख) माथि उल्लेखित क्रियाकलापमा बाहेक अन्य क्रियाकलाप थप गर्नु परेमा कार्ययोजनामा संलग्न गरी स्वीकृत पश्चात गर्न सकिनेछ ।

(ग) कृषक तथा निजि फर्महरुले काम सम्पन्न गरी भुक्तानीको लागि निम्नअनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१) अनुदान भुक्तानी निवेदन

(२) सम्झौता पत्र

(३)खरिद गरेको सामाग्रीको (पान वा भ्याट) बिल /भरपाई ।

(४) कार्य सम्पन्न भएको फोटो ।

(५) सम्बन्धित वडाको सिफारिस

(६) काम सम्पन्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।

(७) कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुदान ग्राहिले आबश्यक कागजात सहित तोकिएको समय भित्र भुक्तानी माग गर्नु पर्ने छ र सो अनुसार स्थलगत अनुगमन गरी लागतको आधारमा नियमअनुसारको कर कट्टी गरी कृषक वा फर्मलाई एसी पेयि चक मार्फत भुक्तानी दिईनेछ ।

बाख्राको खोर मर्मत सुधार मापदण्ड

क्र.सं.	बिवरण	नाप
१	खोरको लम्बाई	बाख्राको संख्या अनुसार निर्धारण गर्नु पर्दछ ।
२	खोरको चौडाई	६मि. देखि ८मि. बनाउन उपयुक्त १२ मि.भन्दा नबढाउने ।
३	जगको गईराई	७५ से.मी.
४	टाँड मुनिको भुईको स्लोप (भुई प्लास्टर गर्दा सरसफाई गर्दा सजिलो हुन्छ ।)	३.५देखि ५ %
५	भुईको सतहबाट टाँडको उचाई	१ देखि १.२५से.मि.
६	टाँडको फ्ल्याक बिचको ग्याप	आधा ईन्च
७	टाँडको फल्याकको चौडाई	४ से.मि.
८	ढोकाको उचाई	१ मी.देखि १.२५ से.मी.
९	काठको ढोकाको चौडाई	८०से.मि.
१०	करीडोरको लम्बाई	खोरको लम्बाई अनुसार निर्धारण गर्ने ।
११	करीडोरको चौडाई	१मि.२० से.
१२	टाँड देखि भेन्टिलेसन सम्मको उचाई	१ मिटर
१३	भेन्टिलेसनको उचाई	१ मिटर सम्म
१४	भेन्टिलेसनको चौडाई	७० से.मि.
१५	मुल ढोकाको चौडाई	१ मी.
१६	मुल ढोकाको उचाई	१मि.८० से.मि.
१७	बलेनितिरको पर्खालको उचाई टाँडदेखि छतको तल्लो भाग रहने सम्मको	१मि.८० से.मि.
१९	टाँड देखि धूरी सम्मको उचाई	२ मि.४०से.मि.
२०	छतको स्लोप	३.६५%

२१	खोरको बाहिरी भागबाट बलेनी सम्मको छतको लम्बाई	६० से.मि.
२२	प्रति कोठामा बाख्रा साख्या	२५ देखि ३० सम्म
२३	प्रति कोठामा बोकाको संख्या	१ वटा राख्न उपयुक्त हुन्छ ।

प्रति पशु प्रति क्षेत्रफल

क्र.सं.	बाख्राको बिभिन्न उमेर	खोर भित्रको क्षेत्रफल (प्रति बाख्रा प्रति बर्गमिटर)	प्याडकको क्षेत्रफल (बर्गमिटर प्रति बाख्रा)
१	३ महिना सम्म पाठापाठी	०.२०देखि०.३०सम्म	०.४०देखि०.६० सम्म
२	४ देखि ९ महिना सम्मका पाठापाठी	०.६० देखि०.७५सम्म	१.२० देखि१.५०सम्म
३	१० दखि १२ महिना सम्मका पठेग्री पठेग्र	०.७५ देखि१.००सम्म	१.५० देखि२.००सम्म
४	थारा बयस्क बाख्रा	१.००देखि१.५०सम्म	२.००देखि ३.००सम्म
५	ब्याउने बाख्रा	१.५०देखि२.००सम्म	३.०० देखि४.००सम्म
६	प्रजनन बोका	२.५० देखि३.००सम्म	५.०० देखि ६.००सम्म

टाट्नोको नाप :–

क्र.सं.	विबरण	नाप
१	टाँट्नो भुईको चौडाई	३७ से.मि.
	टाँट्नोको घाँस राख्ने भागको चौडाई	४५ से.मि.
	टाँट्नो क्रस भाग सम्मको उचाई	७४ से.मि.
	टाँट्नो क्रस भाग देखि माथिको उचाई	७०से.मि.

२.३ बंगुरको खोर मर्मत सुधार कार्यक्रम (५० प्रतिशत अनुदानमा)

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिका जनजातिको बाहुल्यता भएको गाउँपालिका हो । यहा जनजाती सस्कृति अनुसार बंगुर, सुगुरको मासु खाने तथा देबतालाई बलि देने चलन छ । घरायासि अनुपयोग हुने खानेकुराबाट एक दुई माउँ बंगुर पाल्न सकिने हुदा कृषक यस व्यवसायतिर आर्कर्षित भएको पाईछ । बंगुर वर्षमा ३ चोटी ब्याउने र एक पटकमा १० दखि१५ गोटा सम्म पाउने हुदा यस व्यवसायलाई राम्रो आयआर्जनको व्यवसाय मानिन्छ । तर यस व्यवसायलाई व्यवस्थित तरिकाले उत्पादन गर्नको लागि केहि सामान्य प्रबिधिहरु अपनाउनु पर्ने हुन्छ । त्यो हो बंगुरको खोर सुधार । बंगुरको खोर अरु पशुको भन्दा अलि फोहोर र दुगन्धीत हुने हुदा यसलाई बस्ति देखि अलि टाढा पाल्नु पर्ने हुन्छ । बंगुरकको सहज बसाई,सफा पानी र दानाको राम्रो व्यवसथा मिलाउनु पर्ने हुन्छ । यसैलाई मध्यनजर गरि बगनासकाली गाउँपालिकाले बंगुरको खोर निमार्ण वा मर्मत सुधारलाई व्यवस्थित पारदर्शि बनाउनका लागि यो कार्यबिधि २०७७ स्वीकृत गरि लागु गरेको छ ।

१३.उद्देश्य

यस कार्यक्रमको उद्देश्य देहाय बमोजिक रहेको छ ।

(क) बंगुर पालन व्यवसायबाट कृषकको आयआर्जन बृद्धि गरि उत्पाद र उत्पादकत्व बढाउने ।

(ख) बंगुरको स्वस्थ्य पाठापाठी मासु उत्पान गर्ने ।

(ग) बंगुरको खोर व्यवस्थित तरिकाले निर्माण गरि बंगुरको बसाई, मल, मुत्रको व्यवस्थापन गरि उत्पादन बढाउने ।

१४.कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही बंगुरको खोर मर्मत सुधार कार्यक्रम व्यवसायीक बंगुर पालनक कृषकलाई प्रथामिकता दिई यस गाउँपालिकाले ५० प्रतिशत अनुदान उपलब्ध गराउने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिले सम्भाव्यताको आधारमा स्थान तथा कृषक, सहकारी ,समूह छनौट गर्ने छ ।

(ख) निर्धारण भएको स्थानलाई लक्षित गरी अनुसूची- १ अनुसारको ढाँचामा १५ दिनको सूचना प्रकाशन गरिने छ ।

(ग) ईच्छुक कृषक/निजि फर्महरुले अनुसूची -३ अनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरी अनुसूची -२ बमोजिमको ढाँचाको निवेदन सूचनामा तोकिएको कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ ।

(घ) सम्बन्धीत कार्यक्रम संचालन गरिने स्थलको अध्यन र अनुगमन, ठाउँको छनौट गर्ने ।

(ङ) छनौट भएका कृषक/निजि फर्महरुसँग कार्यालयले अनुसूची -६ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्ने छ ।

(च) सहभागी कृषक/निजि फर्महरुले ५०% लागत साझेदारी गर्नु पर्नेछ ।

(छ) स्थानीय दर रेट को परिधी भित्र रही निर्माण कार्य पुरा गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टिकरण : साना ,मझौला र ठुला व्यवसायिक फार्मको बर्गिकरण तथा मापदण्ड तपशिल अनुसार हुनेछ ।
(बंगुर : साना, मझौला र ठुला भन्नाले क्रमश कम्तिमा :५-१०,११-२०,२१ देखि माथि बिमा गरी माउँ बंगुर पालेका कृषक १०-१५,१६-२०,२१ देखि माथी मासुको लागि पालेका कृषाक ।)

क्र.स.	व्यवसायिक फार्म	५०%अनुदान	कैफियत
१	साना	१५,०००/	
२	मझौला	३०,०००/	
३	ठुला	५०,०००/	

१५.कार्यक्रम छनौटका आधारहरु : कृषक/निजि फर्म छनोटका आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन्:

(क) खोर व्यवस्थित नभएको वा व्यवस्थित गर्न ईच्छुक कृषक हुनु पर्नेछ ।

(ख) बच्चा उत्पादनको लागि पाँच वटा माउँ बंगुर र मासु उत्पादनको लागि भए १५ भन्दा माथि व्यवसायीक रुपमा पालन गरी फार्म बिस्तार गर्न चाहाने कृषक हुनु पर्ने छ ।

(ग) जैबिक सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरेको हुनु पर्नेछ ।

(घ) व्यावसायीक पालन गरि पाठापाठी उत्पादन तथा बिक्रि गरेको हुनुपर्ने छ ।

(ङ)व्यवसाय सम्भाव्यता, उपयुक्तता ,बंगुरको संख्या,सामाजिक परिवेश,खोरको अबस्था,सुधारको आबश्यकता र पानीको उपलब्धताको आधारमा विषेश छनौट गरिने छ ।

(च) सम्बन्धीत निकायमा दर्ता भएको हुनु पर्ने छ ।

१६. कार्यक्रम खर्च तथा अनुदान परिधि : छनौट भएका कृषक वा निजि फर्महरुलाई स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही लागत स्टिमेटको अधिकतम ५० प्रतिशत रकमको हुनआउने रकम

मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम अनुदान उपलब्ध हुनेछ । उक्त रकम देहाय बमोजिकको शीर्षकहरुमा खर्च गर्न सकिने छ ।

(क)खोर निर्माण/खोर मर्मत सुधार,हिल ट्याङ्की खरिद ।

(ख) माथि उल्लेखित क्रियाकलापमा बाहेक अन्य क्रियाकलाप थप गर्नु परेमा कार्ययोजनामा संलग्न गरी स्वीकृत पश्चात गर्न सकिनेछ ।

(ग) कृषक तथा निजि फर्महरुले काम सम्पन्न गरी भुक्तानीको लागि निम्न अनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१) अनुदान भुक्तानी निवेदन ।

(२) सम्झौता पत्र ।

(३)खरिद गरेको सामाग्रीको (पान वा भ्याट) बिल /भरपाई ।

(४) कार्य सम्पन्न भएको फोटो ।

(५) सम्बन्धित वडाको सिफारिस ।

(६) काम सम्पन्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।

(७)कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुदान ग्राहिले आवश्यक कागजात सहित तोकिएको समय भित्र भुक्तानी माग गर्नु पर्ने छ र सो अनुसार स्थलगत अनुगमन गरी लागतको आधारमा नियमअनुसारको कर कट्टी गरी कृषक वा फर्मलाई एसी पेयि चक मार्फत भुक्तानी दिईनेछ ।

२.४ कुखुराको खोर मर्मत सुधार कार्यक्रम (५०प्रतिशत अनुदानमा)

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिका अर्न्तरगत विभिन्न गाउँमा बसोसास गर्ने विभिन्न समुदायमा रहेका कृषकहरुबाट स्थानीय तथा उन्नत कुखुरा पालन गरि पंक्षिजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर हुन र पारिवारीक पोषण तथा आहारामा पुर्णता दिन सहयोग पुराउनुका साथै कुखुराको खोर मर्मत सुधार गरि पंक्षिजन्य रोगबाट मुक्ति दिन र कुखुराबाट सोचे जति आयआर्जन गरि पंक्षिजन्य उत्पादनको निर्यात पवर्द्धन गर्न यस कार्यक्रमको कार्यबिधिको आवश्यकता रहेकोले यो कार्यबिधि २०७७ स्वीकृत गरि लागु गरिएको छ ।

१७.उद्देश्य

(क) ग्रामिण भेगमा रहेका स्थानीय र उन्नत कुखुराको आधुनिक तरिकाबाट खोर निर्माण गरि कृषकको आयस्तर बृद्धि गर्ने ।

(ख) कुखुराको स्वस्थ्य मासु चल्ला उत्पादन गर्ने ।

(ग) पारिवारिक पोषणको लागि मासु तथा अण्डा आपूर्ति गर्ने ।

१८. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही कुखुराको खोर मर्मत सुधार कार्यक्रम व्यवसायीक कुखुरा पालनक कृषकलाई प्रथामिकता दिई यस गाउँपालिकाले ५० प्रतिशत अनुदान उपलब्ध गराउने गरी कार्यक्रम कार्यान्वियन समितिले सम्भाव्यताको आधारमा स्थान तथा कृषक, सहकारी, समूह छनौट गर्ने छ ।

(ख)निर्धारण भएको स्थानलाई लक्षित गरी अनुसूची- १ अनुसारको ढाँचामा १५ दिनको सूचना प्रकाशन गरिने छ ।

(ग) ईच्छुक कृषक/निजि फर्महरुले अनुसूची -३ अनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरी अनुसूची -२ बमोजिमको ढाँचाको निवेदन सूचनामा तोकिएको कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ ।

(घ) सम्बन्धीत कार्यक्रम संचालन गरिने स्थलको अध्यन र अनुगमन, ठाउँको छनौछ गर्ने ।

(ङ) छनौट भएका कृषक/निजि फर्महरुसँग कार्यालयले अनुसूची -६ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्ने छ ।

(च) सहभागी कृषक/निजि फर्महरुले ५०% लागत साझेदारी गर्नु पर्नेछ ।

(छ) स्थानीय दर रेट को परिधी भित्र रही प्राविधिक स्टिमेट बमोजिम निर्माण कार्य पुरा गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टिकरण : साना ,मझौला र ठुला व्यवसायिक फार्मको बर्गिकरण तपशिल अनुसार हुनेछ ।

सि.नं.	फार्मको नाम	कुखुरा संख्या		हुनु पर्ने आधार	कैफियत
		न्यूनतम	अधिकतम		
क	**लेर्यस कुखुरा**				**५०%अनुदानमा**
१	साना व्यवसायिक लेर्यस फार्म	५००		प्रति लट	२०,०००/
२	मझौला व्यवसायिक लेर्यस फार्म	५०१	१०००	प्रति लट	३०,०००%
३	ठुला व्यवसायिक लेर्यस फार्म	१००१	१५०००	प्रति लट	५०,०००%
ख	**ब्रोईलर कुखुरा फार्म**				**५०%अनुदानमा**
१	साना व्यवसायिक ब्रोईलर कुखरा फार्म	५००		प्रति लट	२०,०००/
२	मझौला व्यवसायिक ब्रोईलर कुखरा फार्म	५०१	१०००	प्रति लट	३०,०००%
३	ठुला व्यवसायिक ब्रोईलर कुखरा फार्म	१००	माथि	प्रति लट	५०,०००%
ग	**स्थानीय कुखुरा**				**५०%अनुदानमा**
१	साना व्यवसायिक स्थानीय कुखरा फार्म	१५०		प्रति लट	२०,०००/
२	मझौला व्यवसायिक स्थानीय कुखरा फार्म	२००	३००	प्रति लट	३०,०००%
३	ठुला व्यवसायिक स्थानीय कुखरा फार्म	३५०	माथी	प्रति लट	५०,०००%

१९.कार्यक्रम छनौटकाआधारहरु : कृषक/निजि फर्म छनोटका आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन्:

(क) खोर व्यवस्थित नभएको वा व्यवस्थित गर्न ईच्छुक कृषक हुनु पर्नेछ ।

(ख)स्थानिय कुखुरा १५० वटा कखुरा ,ब्रोईलर कुखुरा ५०० सम्म पालन गरेको वा व्यवसायीक रुपमा अरु पाल्ने ईच्छा जाहेर भएको हुनु पर्ने छ ।

(ग) दानापानीको राम्रो व्यवस्था भएको हुनुपर्ने छ ।

(घ) जैबिक सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ङ) व्यावसायीक कुखुरा पालन गरि चल्ला,फुल उत्पादन तथा मासु बिक्रि गरेको हुनुपर्ने छ ।

(च)व्यवसाय सम्भाव्यता, उपयुक्तता, कुखुराको संख्या, खोरको अबस्था, सुधारको आबश्यकता र दानापानीको उपलब्धताको आधारमा विषेश छनौट गरिने छ ।

२०. कार्यक्रम खर्च तथा अनुदान परिधि : छनौट भएका कृषक वा निजि फर्महरुलाई स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही लागत स्टिमेटको अधिकतम ५० प्रतिशत रकमको हुनआउने रकम

मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम अनुदान उपलब्ध हुनेछ । उक्त रकम देहाय बमोजिकको शीर्षकहरुमा खर्च गर्न सकिने छ ।

(क) खोर निर्माण/खोर मर्मत सुधार तथा व्यवस्थापन सामाग्री खरिद ।

(ख) माथि उल्लेखित क्रियाकलापमा बाहेक अन्य क्रियाकलाप थप गर्नु परेमा कार्ययोजनामा संलग्न गरी स्वीकृत पश्चात गर्न सकिनेछ ।

(ग) कृषक तथा निजि फर्महरुले काम सम्पन्न गरी भुक्तानीको लागि निम्नअनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१) अनुदान भुक्तानी निवेदन

(२) सम्झौता पत्र

(३) खरिद गरेको सामाग्रीको (पान वा भ्याट) बिल/भरपाई ।

(४) कार्य सम्पन्न भएको फोटो ।

(५) सम्बन्धित वडाको सिफारिस

(६) काम सम्पन्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।

(७) कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुदान ग्राहिले आबश्यक कागजात सहित तोकिएको समय भित्र भुक्तानी माग गर्नु पर्ने छ र सो अनुसार स्थलगत अनुगमन गरी लागतको आधारमा नियमअनुसारको कर कट्टी गरी कृषक वा फर्मलाई एसी पेयि चक मार्फत भुक्तानी दिईनेछ ।

२.५ पशु बिकास नश्ल सुधार कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकामा दिनानुदिन खसि, बोका ,राँगो बंगुरको मासु तथा पाठापाठी, पाडापाडीको माग बढिरहेको सन्दर्भमा मासु तथा खसि बोकाको मागको पूर्ति बिद्यमान रहेका स्थानीय बंगुर, भैसि, बाख्रा र बिर राँगो बोकाको नश्ल सुधारबाट पुरा गर्ने चुनौति रहको परिपेक्षयमा उन्नत पाठापाठी, पाडापाडीको माग पूर्ति गर्नको लागि स्थानीय स्तरमा रहेका बंगुर, भैसि, बाख्रामा उन्नत बिर, राँगो, बोकाबाट नश्ल सुधार गरि व्यापक रुपमा उच्च शारिरिक तौल भएका खसि, बोका राँगो तथा बाख्रा तयार गरि माग अनुसारको पाठापाठी मासु खसि बोका पुरा गर्नको लागि पशु बिकास नश्ल सुधार कार्यक्रम कार्यबिधि २०७७ स्वीकृत गरि लागु गरिएको छ ।

२१. उद्देश्य

(क) बगनासकाली गाउँपालिका भित्र रहेका पशुपंक्षिको नश्ल सुधार गरी उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि ल्याउने ।

(ख) पशुपालन व्यवसायलाई आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गर्ने ।

(ग) पशुपालन व्यवसायलाई अन्य व्यवसायसँग प्रतिस्पर्ध बनाउर्ने ।

(घ) पशुपालन व्यवसायलाई बजारीकरणमा प्रोत्साहन गर्ने ।

२२. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही पशु बिकास नश्ल सुधार कार्यक्रम व्यवसायीक पशु पालनक कृषकलाई प्रथामिकता दिई यस गाउँपालिकाले ५० प्रतिशत अनुदान उपलब्ध गराउने गरी कार्यक्रम कार्यान्वियन समितिले सम्भाव्यताको आधारमा स्थान तथा कृषक, सहकारी ,समूह छनौट गर्ने छ ।

(ख)निर्धारण भएको स्थानलाई लक्षित गरी अनुसूची- १ अनुसारको ढाँचामा १५ दिनको सूचना प्रकाशन गरिने छ ।

(ग) ईच्छुक कृषक/निजि फर्महरुले अनुसूची -३ अनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरी अनुसूची -२ बमोजिमको ढाँचाको निवेदन सूचनामा तोकिएको कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ ।

(घ) सम्बन्धीत कार्यक्रम संचालन गरिने स्थलको अध्यन र अनुगमन, ठाउँको छनौछ गर्ने छ ।

(ङ) छनौट भएका कृषक/निजि फर्महरुसँग कार्यालयले अनुसूची -६ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्ने छ ।

(च)सहभागी कृषक/निजि फर्महरुले ५०% लागत साझेदारी गर्नु पर्नेछ ।

(छ) स्थानीय दर रेट को परिधी भित्र रही कार्यक्रम सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।

२३. कार्यक्रम छनौटकाआधारहरु : कृषक/निजि फर्म छनोटका आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन्:

बोका तर्फ

(क) खोर गोठ व्यवस्थित भएको हुनु पर्नेछ ।

(ख) कृषक तथा व्यवसायीले कम्तिमा ३० गोटा माउँ बाख्रा पालेको हुनु पर्नेछ ।

(ग) डाँले घाँस तथा भुई घाँस प्रशस्त रुपमा भएको र दानापानीको राम्रो व्यवस्था भएको हुनुपर्ने छ ।

(घ) जैबिक सुरक्षाका उपायहरु अवलम्बन गरेको हुनु पर्नेछ ।

(ङ) सेवा क्षेत्र भित्र प्रजनन् सेवा दिने खालका बाख्रा कम्तिमा १० घर परिवारले पालन गर्नु पर्ने छ ।

(च) व्यवसाय सम्भाव्यता, उपयुक्तता, कुखुराको संख्या, खोरको अबस्था, सुधारको आबश्यकता र दानापानीको उपलब्धताको आधारमा विषेश छनौट गरिने छ ।

२४. नश्ल सुधारको लागि देहाय बमोजिमका बिशेषता भएका पशु हुनु पर्ने छ ।

क.प्रजनन् योग्य राँगो

- राँगो शुद्ध वा ५० देखि ७५ प्रतिशतको मुर्रा जातको हुनु पर्ने छ ।
- जात अनुसारको प्रस्ट देखिने गुण हुनु पर्छ ।
- राँगोको माउँ र बाबु असल गुणको साथै आमाको दुध उत्पादन कम्तीमा २०० लि प्रर्ति वेद भएकोबाट जन्मेको हुनु पर्छ ।
- राँगोको उमेर ३.५ देखि ४ वर्ष वा दुई दाँत साटेको हुनु पर्छ ।
- राँगोको दुबै अण्डकोष राम्रोसंग बिकास भएको हुनु पर्छ ।
- राँगो भरिसकेसम्म कृत्रिम गर्भाधानबाट जन्मेको हुनु पर्छ ।
- राँगो रिषालु र आक्रमक हुनु हुदैन ।

ख. प्रजनन् योग्य साँडे

- साँडे शुद्ध वा ५० देखि ७५ प्रतिशत जर्सि जातको हुनु पर्ने छ ।
- जात अनुसारको प्रस्ट गुण देखिने हुनु पर्नेछ ।
- साँडेको माउँ र बाबु असल गुणको साथै आमाको दुध उत्पादन कम्तीमा ३०० लि प्रर्ति वेद भएकोबाट जन्मेको हुनु पर्छ ।
- साँडेको उमेर २.५ देखि ३ वर्ष वा दुई दाँत साटेको हुनु पर्छ ।
- साँडेको दुवै अण्डकोष राम्रोसँग बिकास भएको हुनु पर्छ ।
- राँगो भरिसकेसम्म कृत्रिम गर्भाधानबाट जन्मेको हुनु पर्छ ।

ग. प्रजनन् योग्य बोका

- प्रजनन् योग्य बोका शुद्ध वा स्थानीय वा उन्नत जातको हुनु पर्ने छ ।

- जात अनुसारको प्रस्ट गुण देखिने हुनु पर्नेछ ।
- बोकाको माउँ र बाबु असल गुण भएको हुनु पर्छ ।
- बोका छनौट गदा दुई वटा जन्माउने आमाबाट जन्मेका पाठापाठी बाट छनौट गर्नु पर्छ ।
- बोकाको उमेर १ देखि १.५ वर्षको हुदा २५ के .जि.तौल हुनु पर्छ ।
- बोकाको दुवै अण्डकोष राम्रोसँग बिकास भएको हुनु पर्छ ।
- बोका बाख्रा प्रर्ति आर्कशित हुने खालको हुनु पर्छ ।
- बोका रिषालु र आक्रमक हुनु हुदैन ।

घ. प्रजनन् योग्य बिर

- प्रजनन् योग्य बिर शुद्ध वा उन्नत जातको हुनु पर्ने छ ।
- जात अनुसारको प्रस्ट गुण देखिने हुनु पर्नेछ
- बिरको असल भुनि बाट जन्मेको १० देखि १४ गोटा सम्म बच्चा जन्माउन सक्ने भुनिबाट राम्रो हुर्केको खाईलाग्दो पाठो छनौट गर्नु पर्छ ।
- बिरको स्वभाब रिषाले हुनु हुदैन ।
- बिरको उमेर बालि लगाउने समयसम्म६० देखि ८० के जि सम्म भएको हुनु पर्छ ।
- बिरको दुवै अण्डकोष राम्रोसँग बिकास भएको हुनु पर्छ

२५. कार्यक्रम खर्च तथा अनुदान परिधि : छनौट भएका कृषक वा निजि फर्महरुलाई स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही लागत स्टिमेटको अधिकतम ५० प्रतिशत रकमको हुनआउने रकम मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम अनुदान उपलब्ध हुनेछ । उक्त रकम देहाय बमोजिकको शीर्षकहरुमा खर्च गर्न सकिने छ ।

(क)पशु नश्ल सुधारको लागि राँगो, बिर, बोका, साँडे खरिद गर्न सकिने छ ।

(ख) माथि उल्लेखित क्रियाकलापमा बाहेक अन्य क्रियाकलाप थप गर्नु परेमा कार्ययोजनामा संलग्न गरी स्वीकृत पश्चात गर्न सकिनेछ ।

(ग) कृषक तथा निजि फर्महरुले काम सम्पन्न गरी भुक्तानीको लागि निम्नअनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१) अनुदान भुक्तानी निवेदन

(२) सम्झौता पत्र

(३)खरिद गरेको सामाग्रीको (पान वा भ्याट) बिल /भरपाई ।

(४) कार्य सम्पन्न भएको फोटो ।

(५) सम्बन्धित वडाको सिफारिस

(६) काम सम्पन्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।

(७) कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुदान ग्राहिले आबश्यक कागजात सहित तोकिएको समय भित्र भुक्तानी माग गर्नु पर्ने छ र सो अनुसार स्थलगत अनुगमन गरी लागतको आधारमा नियमअनुसारको कर कट्टी गरी कृषक वा फर्मलाई एसी पेयि चक मार्फत भुक्तानी दिईनेछ ।

२.६ पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकाका विभिन्न वडामा पशुपंक्षी व्यावसाय संचालन गरी आयआर्जन गरिराखेका कृषक रहेका छन । पशुपंक्षी व्यवसायमा पशुपंक्षी उत्पादन स्वस्थ, स्वच्छ तथा गुणस्तरीय हुन आवश्यक हुन्छ । कृषकले पालेका पशुपंक्षी बेला बेलमा बिरामी भई विभिन्न पशु सेवा प्राबिधिक मार्फत सेवा दिनु पर्ने हुन्छ । पशुलाई समय समयमा मेडिकल उपचार गरी पशुपंक्षीबाट उत्पादन हुने पशु बस्तु स्वस्थ बिक्री बितरण तथा उपभोग गर्न प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रमको सानर्दभिकता अझ बढि देखिएको छ । पशुपंक्षी मेडिकले उपचार मार्फत पशुपंक्षी स्वस्थ हुने र पशु उत्पादन बढ्दै जाने हुदा यस बगनासकाली गाउँपालिकाको प्रत्येक वडामा वडा प्राबिधिक तथा पशु स्वास्थ्य प्राबिधिक मार्फत पशुपंक्षी मेडिकल उपचार संचालन गर्ने पशुपंक्षी रोगको रोगथाम गर्न र महामारीको रुपमा रोगहरु फैलिन नदिन तथा नियन्त्रण गर्न र पशुपंक्षी उपचार सेवालाई प्रभावकारी पारदर्शी बनाउन यो कार्यबिधि लागु गरिएको छ ।

२६. उद्देश्य

(क) पशुपंक्षीमा हुने रोगहरुको निधान तथा उपचार गर्न ।
न्यूनिकरण गर्न ।
(ग) पशुपंक्षीमा हुने संक्रामक रोगहरु फैलिन नदिन ।
(घ) पशुपंक्षीबाट उत्पादन हुने पशु बस्तु स्वस्थ उत्पादन गर्न तथा पशुपंक्षीको संरक्षण गर्ने ।
(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा पशुपंक्षी उपाचार सेवालाई प्रभावकारी बनाउने ।

२७. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रम खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम पशुपंक्षी मेडिकल उपचारको लागी आवश्यक पशुपंक्षी औषधी खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।
(ख) यस वगनासकाली गाउँपालिका भित्रका पशुपालक कृषकहरुको माग अनुसार पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि पशुपंक्षी औषधीको कृषकको माग अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।
(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङकन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा पशुपंक्षी औषधी उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।
(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्याआदेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।
(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त पशुपंक्षी मेडिकल उपचार औषधी गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरीसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।
(च) बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालय अर्न्तगतका पशु सेवा शाखा, पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालयबाट पशु प्राविधिकको परामर्श बमोजिम कृषकको माग अनुसार निशुल्क बितरण गरिने छ ।
(छ) पशुपंक्षी मेडिकल उपचार संचालन गर्दा निशुल्क बितरण गरिएको पशुपंक्षी रेकड ओ.पि.डी. रजिष्टमा दर्ता गरी मासिक प्रगति प्रतिवेदन, इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

२८.खर्च मापदण्द : पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रम खर्चको मापदण्ड देहाय बमोजिम हुनेछ

(क) पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रम स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही संचालन गर्नु पर्नेछ ।

(ख) यस कार्यक्रम संचालन गर्दा कर्मचारीहरुको दैनिक भ्रमण भत्ताको व्यवस्था प्रचलित आर्थिक ऐन अनुसार हुनेछ ।

२.७ पशु रोग निदान तथा प्रयोगशाला सेवा कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिका भित्रका व्यवसायिक कृषकहरुद्वरा पालिएका गाई भैसि बाख्रा बंगुर कुखुराको पशुपंक्षी रोग निदानको लागि बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखा पशु सेवा केन्द्र वडा कार्यालयमा पशु रोग निदान तथा प्रयोगशाला सेवा संचालन गरि गोबर परिक्षण दुध परिक्षण बाट पशुपंक्षीकी रोग पहिचान गरि जुनेटिक रोग आन्तरिक परजिबि नियन्त्रण थुनिलो बिभिन्न जिर्ण प्रकारका रोहरुको पहिचान गरि रोगथाम तथा पशुपंक्षीमा रोगबाट मुक्ति गराउदा पशुपंक्षी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि हुने र जनस्वास्थ्यमा असर पर्ने रोगहरुको न्यूनिकरण गर्ने उद्देश्यले यो कार्यबिधि तयार गरिएको छ ।

२९. उद्देश्य :

(क) व्यावसायिक कृषकहरुद्धारा पालिएका पशुहरमा देखिएको पशुरोगको रोग पहिचान गरी दुध मासु अण्डा उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने ।

(ख) पशुपंक्षी रोग पहिचानमा सहयोग पुराउने ।

(ग) जनस्वास्थ्मा असर गर्ने रोगहरुको न्युनिकरण गर्ने ।

३०. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही पशु रोग निदान तथा प्रयोगशाला सेवा कार्यक्रम खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४बमोजिम पशुपंक्षी रोग निदान तथा प्रयोशाला सेवाको लागी आवश्यक पशुपंक्षी औषधी, केमिकल, सामाग्री खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(ख) यस वगनासकाली गाउँपालिमा पशुपंक्षी प्रयोशाला संचालन गर्नका लागि आवश्यक केमिकल औषधी सामाग्रीको माग अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।

(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङकन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा प्रयोगशाला सामाग्री तथा केमिकल औषधी उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्याआदेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।

(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त प्रयोशाला सामाग्री, केमिकल, औषधी गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरीसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(च) बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालय अर्न्तगतका पशु सेवा शाखा, पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालयबाट पशु प्राविधिको परामर्श बमोजिम कृषकलाई आवश्यक अनुसार निशुल्क पशु रोग निदान तथा प्रयोगशाला सेवा उपलब्ध गराईने छ ।

(छ) पशुपंक्षी मेडिकल उपचार संचालन गर्दा निशुल्क पशु रोग निदान तथा प्रयोशाला सेवा दिईएको पशुपंक्षी रेकड ओ.पि.डी. रजिष्टमा दर्ता गरी प्रयोशाला मासिक प्रगति प्रतिवेदन, इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

३१. खर्च मापदण्द : पशु रोग निदान तथा प्रयोगशाला सेवा कार्यक्रम खर्चको मापदण्ड देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) पशु रोग निदान तथा प्रयोगशाला सेवा कार्यक्रम स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही संचालन गर्नु पर्नेछ

(ख) यस कार्यक्रम संचालन गर्दा कर्मचारीहरुको दैनिक भ्रमण भत्ताको व्यवस्था प्रचलित आर्थिक ऐन अनुसार हुनेछ ।

२.८ आन्तरिक परजिबि नियन्त्रण कार्यक्रम

प्रस्तावना

पशुपंक्षीको शरीरको भित्री अंगहरुमा बसेर असर गर्ने परजिबिलाई आन्तरीक परजिबि भनिन्छ । यस्ता परजिबिले पशुपंक्षीको रगत तथा विभिन्न ईन्जाईमहरु चुसेर पशुपंक्षीको उत्पादन क्षमतामा ह्रास पुराउदै आएका हुन्छन ।त्यस कारण पशुपंक्षीबाट जति उत्पादन लिनु पर्ने हो त्यो उत्पादनमा बगनासकाली गाउँपालिकाका व्यावसायिक पशुपालक कृषकहरु पछी परेको देखिन्छ । यसकारण आन्तरिक परजिविबाट पशुपंक्षीलाई मुक्त गराई पशुपंक्षीको उत्पादन बढाउनका लागि आन्तरिक परजिबि नियन्त्रण तथा बिभिन्न जिर्ण प्रकारका रोहरुको पहिचान गरि रोगथाम तथा पशुपंक्षीमा रोगबाट मुक्ति गराउदा पशुपंक्षी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि हुने र आन्तरित परजिवि कारण पशुपंक्षी तथा जनस्वास्थ्यमा असर पर्ने रोगहरुको न्यूनिकरण गर्ने उद्देश्यले यो कार्यबिधि तयार गरिएको छ ।

३२. उद्देश्य :

(क) व्यावसायिक रुपमा पालिएका पशुहरुमा आन्तरिक परजिविको नियन्त्रण गरि मासु दुध र अण्डा उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गरि कृषकको आयआर्जन बृद्धि गर्ने ।

(ख)आन्तरिक परजिविका कारण असर पर्ने रोगहरुको न्यूनिकरण गर्ने ।

३३. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही आन्तरिक परजिवि नियन्त्रण कार्यक्रम खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम आन्तरिक परजिवि नियन्त्रणका लागी आवश्यक औषधआन्तरीक परजिवि नियन्त्रण औषधी खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाईने छ ।

(ख) यस बगनासकाली गाउँपालिमा पशुपंक्षी आन्तरीक परजिबि नियन्त्रण गर्नका लागि आवश्यक औषधी कृषकको माग अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।

(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङ्कन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा आन्तरिक परजिवि नियन्त्रण औषधी उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्याआदेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।

(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त आन्तरिक परजिवि नियन्त्रण औषधी गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरीसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(च) बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालय अर्न्तगतका पशु सेवा शाखा,पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालयबाट पशु प्राविधिकको परामर्श बमोजिम कृषकलाई आवश्यक अनुसार निशुल्क आन्तरिक परजिवि नियन्त्रण औषधी उपलब्ध गराईने छ ।

(छ) पशुपंक्षी आन्तरिक परजिवि नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन गर्दा निशुल्क वितरण गरिएको औषधीको पशुपंक्षी रेकड ओ.पि.डी. रजिष्टरमा दर्ता गरी आन्तरिक परजिवि नियन्त्रणको मासिक प्रगति प्रतिवेदन, इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

३४. खर्च मापदण्द : आन्तरिक परजिबि नियन्त्रण कार्यक्रम खर्चको मापदण्ड देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) आन्तरिक परजिबि नियन्त्रण कार्यक्रम स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही संचालन गर्नु पर्नेछ ।

(ख) यस कार्यक्रम संचालन गर्दा कर्मचारीहरुको दैनिक भ्रमण भत्ताको व्यवस्था प्रचलित आर्थिक ऐन अनुसार हुनेछ ।

२.९ पशुपंक्षी खोप कार्यक्रम

प्रस्तावना

पशुबस्तुमा विभिन्न समयमा बिभिन्न संक्रमक रोगहरु महमारीको रुपमा देखा पर्ने रोगका कारण पशु तथा पशुजन्य उत्पादनमा कमि आई पशुपालन कृषकहरुले ठुलो आर्थिक क्षेति व्यहोदै आएको हुदाँ कृषकहरुले आफ्नो पशुलाई नियमित रुपमा खोप लगाएमा आफ्नो पशुको मृत्युबाट हुने नोक्सान कम गर्न सकिन्छ । वर्षेनी विभिन्न महामारी रोगका कारण गाई, भैसि, बाख्रा, बंगुर, कुखुरामा फैलिई पशुजन्य उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा असर गरि कृषकहरुलाई ठुलो आर्थिक नोक्सानी गरेको देखिन्छ । यसकारण महामारी रोगको रोकथाम तथा व्यवसथापनका लागि यो कार्यविधि लागु गरिएको छ ।

३५.उद्देश्य

(क) बगनासकाली गाउँपालिका भित्रका पशुपंक्षीमा देखा पर्ने महामारी रोगको रोगथाम गरी पशुपंक्षीको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गरी कृषकको आर्थिक नोक्सानी कम गर्ने ।

(ख) पशुपंक्षीको क्षेति हुनबाट बचाई स्वस्च्छ पशु बस्तु उतपादन गर्ने ।

(ग)व्यवसायिक कृषकहरुद्वारा पालिएका पशुहरुमा विभिन्न महामारीरोग तथा सरुवा रोगको नियन्त्रण गर्ने

३६.बगनासकाली गाउँपालिकाबाट संचालन गरिने पशुपंक्षी खोपहरु :

१.खोरेत भ्याक्सिन

२.भ्यागुते चरचरे भ्याक्सिन

३.पि.पि.आर.भ्याक्सिन

४.स्वाईन फिवर भ्याक्सिन

५.खानीखेत भ्याक्सिन

३७.**कार्यक्रम संचालन कार्यविधि**

(क) राष्ट्रिय खोरेत/भ्यागुते चरचरे/स्वाईन फिवर/पि. पि. आर./रानीखेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रमबाट निशुल्क रोग विरुद्धको भ्याक्सिन सम्बन्धि निकायमा माग गरिने छ र निशुल्क उपलब्ध भएमा उक्त

भ्याक्सिनेशन कार्य गरिने छ ।माग बमोजिम उक्त भ्याक्सिन उपलब्ध हुन नसकेमा पशु सेवा शाखाबाट खरिद गरि लगाउने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(ख) भ्याक्सिनेशन गर्न सर्वप्रथम भ्याक्सिनेटरको (ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता ,निजिस्रमा कार्यरत भेटेरीनरी जेटी /जेटिए वा आवश्यक परेको अवस्थामा सरकारी सेवामा रहेका प्राविधिकहरु) नियुक्ति गरि काममा लगाउनु पर्ने छ ।

(ग) भ्याक्सिनेटर नियुक्त गर्दा पशुको संख्या तथा क्षेत्रफलको आधारमा आवश्क अनुसार नियुक्ति गरिने छ ।

(घ) खोप लगाउनु पूर्व स्थानिय निकाय पशुपालक कृषक समूह सहकारीलाई ५ दिन अगाबै जानाकारी गराईने छ ।

(ङ) खोरेत भ्याक्सिन पहिलो वा तेस्रो चौमासिकमा लगाईने छ ।

(च) भ्याक्सिन लगाउने दिन भ्याक्सिनेटरहरु वरफमा स्टोर गरेको भ्याक्सिन लिएर भ्याक्सिन लगाउने स्थानमा गई खोप लगाउने छन ।

(छ) भ्याक्सिन लगाउनको लागि साधारण सिरिन्ज र निडिल प्रयोग गरिने छ । जुनसुकै सिरिन्ज प्रयोग गरेता पनि प्रत्येक पशुको लागि छुटाछुटै निडिल प्रयोग गर्नु पर्ने छ ।

(ज) भ्याक्सिन खरिददेखि लगाउने समयसम्म कोल्ड चेन को व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(झ) भ्याक्सिनेशन कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात भ्याक्सिनेटरबाट लगाएको भ्याक्सिनको परिमाण अनुसार तोकिएको दर अनुसार भ्याक्सिनेटरलाई भुक्तानी गर्दा आर्थिक नियमावली अनुसार गरिने छ ।

(ञ) भ्याक्सिन लगाएको विवरण भ्याक्सिनेटरले खोप अनुसारको फारामभरी स्थानीय जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीबाट प्रमाणीत गराई बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा विवरण पठाउने ।

(ट) खोप कार्यक्रम समाप्त भएको एक हप्ता भित्र खोप प्रभावकारीताको लागि विज्ञ केन्द्रलाई अनुरोध गर्ने ।

३८.खर्च मापदण्द

(क) खोरेत तथा चरचरे भ्यागुते भ्याक्सिनेशन गर्दा प्रत्येक भ्याक्सिनेटरलाई प्रति पशुलाई भ्याक्सिनेशन गरे वापत रु.१०/ का दरले सेवा शुल्क दिनु पर्ने छ ।

(ख) पि. पि. आर. तथा क्लासिकल स्वाइन फिबर भ्याक्सिनेशन कार्य गर्दा प्रत्येक भ्याक्सिनेटरलाई प्रति गोटा भ्याक्सिनेसन गरे वापत रु. ५/– का दरले सेवा शुल्क दिनु पर्ने छ ।

(ग) रानीखेत भ्याक्सिनेशन कार्य गर्दा प्रत्येक भ्याक्सिनेटरलाई प्रति गोटा भ्याक्सिनशन गरे बापत रु.१/- का दरले सेवा शुल्क दिनु पर्ने छ ।

(घ) भ्याक्सिनेटरलाई सेवा शुल्क भुक्तानी दिदा निजले के कति संख्यामा कुन कुन क्षेत्र भ्याक्सन गरेको हो सो व्यहोरा सम्बन्धित स्थानीय तह वा वडा कार्यालयबाट प्रमाणित भएको हुनु पर्नेछ ।

२.१० तरल नाईट्रोजन तथा लजिष्टक सामाग्री खरिद तथा ढुवानी कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकामा गाईभैसिमा कृत्रिम गर्भाधान गरी तथा नश्ल सुधार गरि दुध मासु पाडापाडी बाँच्छा बाँच्छी को उत्पादन तथा उत्पादकत्व कृद्धि गर्ने एउटा राम्रो साधन हो । स्थानीय तथा उन्नत जातको गाई भैसिको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धिलाई सुधार गर्न कृत्रिम गर्भाधान अति आवश्क हुन्छ । स्थानीय पशु उत्पादनका दृष्टिले अन्य पशुको तुलनामा कम हुने भएकोले उन्नत जातको पशुबाट कृत्रिम गर्भाधान गरी

बर्णशकर पशु उत्पादन गरि पशुबस्तु उत्पादन गर्न सकिने भएकोले बगनासकालि गाउँपालिकाले कृत्रिम गर्भाधानलाई मध्यनजर गरि कृत्रिम गर्भाधान कार्यलाई निरनतरता दिन तरल नाईट्रोजन तथा लजिष्टक सामाग्री खरिद तथा ढुवानी गरि सेवा प्रदान गर्नको लागि यो कार्यक्रम कार्यबिधि तयार गरेको छ ।

३९. उद्देश्य :

(क) बगनासकाली गाउँपालिका भित्र रहेका स्थानीय गाई भैसिमा कृत्रिम गर्भाधान गरी उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि ल्याउने ।

(ख) पशुपालन व्यवसायलाई आधुनिकिकरण र व्यवसायीकरण गर्ने ।

(ग) उन्नत जातको गाई तथा भैसिको उत्पादनमा बृद्धि गर्ने ।

(घ)कृत्रिम गर्भाधान सेवालाई प्रभावकारी बनाउने ।

४०.कार्यक्रम संचालन कार्यबिधि :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही कृत्रिम गर्भाधानको लागि लजिष्टिक सामाग्री खरिद तथा ढुवानी कार्यक्रम खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ बमोजिम कृत्रिम गर्भाधानको लागी आवश्यक कृत्रिम गर्भाधनको लागि लजिष्टक सामाग्रीको खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाईने छ ।

(ख) यस वगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयले कृत्रिम गर्भाधान गर्नका लागि आवश्यक लजिष्टिक सामाग्री आवश्यक अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।

(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङ्कन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा कृत्रिम गर्भाधान सामाग्री उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्यादेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।

(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त तरल नाईट्रोजन तथा लजिष्टिक सामाग्री गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरीसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(च) बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालय अर्न्तगतका पशु सेवा शाखा,पशु सेवा केन्द्र,वडा कार्यालयबाट पशु प्राविधिकको परामर्श बमोजिम कृषकलाई आवश्यक अनुसार कृत्रिम गर्भाधान सेवा उपलब्ध गराईने छ ।

(छ) कृत्रिम गर्भाधान सेवा उपलब्ध गराएको पशुपंक्षी रेकड ओ.पि.डी. रजिष्टरमा दर्ता गरी कृत्रिम गर्भाधान मासिक प्रगति प्रतिवेदन, इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

२.११ माईनर तथा मेजर सर्जिकल उपचार सेवा कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिका अर्न्तरगत रहेका पशु सेवा शाखा पशु सेवा केन्द्र वडा कार्यालयबाट संचालन गरिने मेजर तथा माईनर सर्जिकल उपचार सेवालाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गरि पशुपंक्षीको रोग संक्रमण बाट बचाउनको लागि तथा पशुपंक्षी उत्पाद तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने उद्देश्यले बगनासकाली गाउँपालिकाले

मध्यनजर गरि माईनर तथा मेजर सर्जिकल उपचार सेवा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र पारदर्शि बनाउनको लागि यो कार्यबिधि तयार गरि लागु गरिएको छ ।

४१. कार्यक्रमको उद्देश्य :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकामा ब्यवसायिक कृषकहरुद्वारा पालिईएका गाईभैसि बाख्रा बंगुर कुखुराहरुमा मेजर तथा माईनर सर्जिकल सेवा उपलब्ध गराई दुध अण्डा तथा मासु उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा बृद्धि गर्ने ।

(ख) जनस्वास्थ्यमा असर गर्ने रोगहरुको न्यूनिकरण गर्ने ।

(ग) विविध रोगहरु सर्ने माध्यम बनेका रोगहरुको नियन्त्रण गर्न सहयोग पुराउने ।

(घ) माईनर तथा मेजर सर्जिकल उपचार सेवालाई पारदर्शि र प्रभावकारी बनाउने ।

४२. कार्यक्रम संचालन कार्यबिधि :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही माईनर तथा मेजर सर्जिकल उपचार सामाग्री खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ सर्जिकल उपचारको लागी आवश्यक औषधि तथा सामाग्रीको खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(ख) यस वगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयले मेजर तथा माईनर सर्जिकल औषधी तथा सामाग्री आवश्यक अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।

(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङ्कन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा सर्जिकल औषधी तथा सामाग्री उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्याआदेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।

(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त सर्जिकल औषधी तथा सामाग्री गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरीसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(च) बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालय अर्न्तगतका पशु सेवा शाखा, पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालयबाट पशु प्राविधिकको परामर्श बमोजिम कृषकलाई आवश्यक अनुसार माईनर तथा मेजर सर्जिकल उपचार सेवा उपलब्ध गराईने छ ।

(छ) माईर तथा मेजर सर्जिकल उपचार सेवा उपलब्ध गराएको पशुपंक्षी रेकड ओ.पि.डी. रजिष्टमा दर्ता गरी मेजर तथा माईनर सर्जिकल उपचार सेवाको मासिक प्रगति प्रतिवेदन ,इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

२.१२ नि:शुल्क खोप तथा आकस्मिक उपचार सेवा कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिका भित्र व्यवसायिक रुपमा पशुपंक्षीपालन गरेका कृषकहरुको कुनै पनि समयमा आकस्मिक रुममा देखिने पशुपंक्षीहरुको संक्रमक सरुवा रोगहरु तथा महामारी जन्य रोगहरुको रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्न आवश्यक औषधी तथा खोपको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने हुन्छ । यसरी देखा परेको महामारी जन्य रोगको तत्काल नियन्त्रणको लागि बगनासकाली गाउँपालिकाले मध्यनजर गरी आवश्यक खोप तथा औषधी खरिदको व्यावस्था गर पशु धनको क्षेति न्यूनिकरण गर्न र पशु जन्य उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने

उद्देश्यले र आमस्मिक उपचार सेवालाई पारदर्शि तथा प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्नको लागि यो कार्यविधि तयार गरी लागु गरिएको छ ।

४३. उद्देश्य :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकामा ब्यवसायिक कृषकहरुद्वारा पालिईएका गाईभैसि बाख्रा बंगुर कुखुराहरुमा आकस्मिक देखिने सरुवा संक्रमक महामारी रोगहरुको खोप सेवा उपलब्ध गराई दुध अण्डा तथा मासु उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा बृद्धि गर्ने ।

(ख) रोग लागिसकेका पशुपंक्षीको हकमा औषधी उपचार गरि रोग मुक्त बनाउने ।

(ग) विविध रोगहरु सर्ने माध्यम बनेका रोगहरुको नियन्त्रण गर्न सहयोग पुराउने ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका भित्रका पशुपंक्षीको संरक्षण गर्ने ।

४४. कार्यक्रम संचालन कार्यबिधि

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही नि:शुल्क खोप तथा आकस्मिक उपचार कार्यक्रमको खोप तथा औषधी खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ आकस्मिक उपचारको लागी आवश्यक खोप तथा औषधी खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(ख) यस वगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयले आकस्मिक उपचारको लागि आवश्यक अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।

(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङकन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा खोप तथा औषधी उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्याआदेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।

(ङ)बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त औषधी तथा खोप गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरीसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(च)बगनासकाली गाउँपालिका भित्र जुन गाउँमा महामारी देखा प्रर्दछ सो गाउँमा गई आकस्मिक सेवा उपलब्ध गराईने छ ।

(छ) भ्याक्सिन लगाएको विवरण भ्याक्सिनेटरले अनुसूची ७,८,९,१०,११ अनुसारको फाराम भरी स्थानीय जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीबाट प्रमाणीत गराई बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा विवरण पठाउने र आकस्मिक उपचार सेवा उपलब्ध गराएको पशुपंक्षी रेकड काम सम्पन्न भईसकेपछी सम्बन्धित वडा कार्यालयको ओ.पि.डी. रजिष्टरमा दर्ता गरी मासिक प्रगति प्रतिवेदन, इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

२.१३ बाहृय परजिवि नियन्त्रण कार्यक्रम

प्रस्तावना

पशुपंक्षीको शरीरको बाहिरि अंगहरुमा बसेर असर गर्ने परजिबिलाई बाहृय परजिबि भनिन्छ । यस्ता परजिबिले पशुपंक्षीको रगत तथा विभिन्न ईन्जाईमहरु चुसेर पशुपंक्षीको उत्पादन क्षमतामा ह्रास पुराउदै आएका हुन्छन । त्यस कारण पशुपंक्षीबाट जति उत्पादन लिनु पर्ने हो त्यो उत्पादनमा बगनासकाली गाउँपालिकाका व्यावसायिक पशुपालक कृषकहरुपछी परेको देखिन्छ । यसकारण बाहृय परजिविबाट

पशुपंक्षीलाई मुक्त गराई पशुपंक्षीको उत्पादन बढाउनका लागि बाहय परजिबि नियन्त्रण तथा बिभिन्न जिर्ण प्रकारका रोहरुको पहिचान गरि रोगथाम तथा पशुपंक्षीमा रोगबाट मुक्ति गराउदा पशुपंक्षी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि हुने र बाहय परजिवि कारण पशुपंक्षी तथा जनस्वास्थ्यमा असर पर्ने रोगहरुको न्यूनिकरण गर्ने उद्देश्यले यो कार्यबिधि तयार गरिएको छ ।

४५.उद्देश्य :

(क) व्यावसायिक रुपमा पालिएका पशुहरुमा बाहय परजिविको नियन्त्रण गरि मासु दुध र अण्डा उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गरि कृषकको आयआर्जन बृद्धि गर्ने ।

(ख)बाहय परजिविका कारण असर पर्ने रोगहरुको न्यूनिकरण गर्ने ।

(ग)बाहय परजिविको कारण पशुपंक्षीमा वर्षेनी हुने क्षेतिको न्युनिकरण गर्ने ।

४६. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही बाहय परजिवि नियन्त्रण कार्यक्रम खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४बमोजिम बाहय परजिवि नियन्त्रणका लागी आवश्यक बाहय परजिवि नियन्त्रण औषधी खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(ख) यस वगनासकाली गाउँपालिमा पशुपंक्षी बाहय परजिबि नियन्त्रण गर्नका लागि आवश्यक औषधी कृषकको माग अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।

(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङकन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा बाहय परजिवि नियन्त्रण औषधी उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्याआदेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।

(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त बाहय परजिवि नियन्त्रण औषधी गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरिसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडि बढाईने छ ।

(च) बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालय अर्न्तगतका पशु सेवा शाखा, पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालयबाट पशु प्राविधिको परामर्श बमोजिम कृषकलाई आवश्यक अनुसार निशुल्क वाहय परजिवि नियन्त्रण औषधी उपलब्ध गराईने छ ।

(छ) पशुपंक्षी बाहय परजिवि नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन गर्दा निशुल्क वितरण गरिएको औषधीको पशुपंक्षी रेकड ओ.पि.डी. रजिष्टमा दर्ता गरी बाहय परजिवि नियन्त्रणको मासिक प्रगति प्रतिवेदन, इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

२.१४ गाईनाकोलोजिकल उपचार सेवा कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिका व्यवसायिक कृषकहरुले पाल्दै आएका पशुपंक्षी व्यावसाय स्वस्थ र गुणस्तरीय हुन आवश्यक छ । यस कार्यको लागि सम्पर्ण व्यवसायिक पशुपालनबाट स्वस्थ उत्पादन बिक्रि वितरण तथा उपभोग गर्न र पशुबस्तुमा हुने गाईनाकोलोजिकल सम्बन्धी समस्याको समाधान गरि पशु बस्तुबाट हुने क्षेतिलाई न्युनिकरण गरि उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्न पशुको बाँझोपना साल नर्झने समस्या दुध उत्पादनमा

समस्या बच्चा अडकने जस्ता विविध रोगहरुको समस्या समाधानलाई मध्य नजर गरि बगनासकाली गाउँपालिकाले यो कार्यबिधि तयार गरी लागु गरेको छ ।

४७. उद्देश्य :

(क)पशुपंक्षीमा गाईनाकोलोजिकल उपचार कार्य संचालन गरी रोगको कारण पशुजन्य उत्पादनमा हुने गरेको क्षतिलाई न्यूनिकारण गर्ने ।

(ख)पशुको गाईनाकोलोजिकल रोगहरु बाँझोपना साल नर्झने दुध उत्पादन सम्बन्ध समस्या गर्भ तुहिने थुनिलो जस्ता रोगहरुबाट मुक्ति गराई उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने ।

(ग)जनस्वास्थ्यमा असर पुराउने रोगहरको न्यूनिकरण गर्ने ।

४८. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही गाईनाकोलोजिकल उपचार कार्यक्रम खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम गाईनाकोलोजिकल उपचार सेवाको लागी आवश्यक औषधी खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(ख) यस वगनासकाली गाउँपालिमा गाईनाकोलोजिकल उपचार सेवा संचालन गर्नको लागि आवश्यक औषधी कृषकको माग अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।

(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङ्कन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा गाईनाकोलोजिकल उपचार औषधी उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्याआदेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।

(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त औषधी गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरीसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(च) बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालय अन्तर्गतका पशु सेवा शाखा, पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालयबाट पशु प्राविधिको परामर्श बमोजिम कृषकलाई आवश्यक अनुसार निशुल्क गाईनाकोलोजिकल उपचार औषधी तथा परामर्श उपलब्ध गराईने छ ।

(छ) पशुपंक्षी गाईनाकोलोजिकल उपचार सेवा कार्यक्रम संचालन गर्दा निशुल्क वितरण गरिएको औषधीको पशुपंक्षी रेकड ओ.पि.डी. रजिष्टरमा दर्ता गरी मासिक प्रगति प्रतिवेदन, इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

<u>२.१५ लोकल कुखुराको चल्ला तथा बाख्रा वितरण कार्यक्रम</u>

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकामा दिन प्रति दिन पशु तथा पंक्षीपालन व्यावसाय फस्टाउदै गएको छ । यस गाउँपालिकामा पशुपंक्षीपालन कृषकहरुको आर्कषण बन्दै गएको पशुपंक्षी व्यवसायको विकासबाट सिङगो बगनासकाली गाउँपालिकाको लागि टेवा पुग्ने सम्भावनाहरुलाई आत्मासात गरी बगनासकाली गाउँपालिकाले कुखुराको मासु तथा अण्डामा आत्म निर्भर बनाउने उद्देश्यका साथ लोकल कुखुराको चल्ला तथा बाख्रा बितरण कार्यक्रम संचालन गरेको हो । कुखुरा र बाख्राको संख्या ग्रामिण क्षेत्रमा स्थानीय नश्लका भएको र यिनिहरुको

मासु अण्डा उत्पादन बढाउनको लागि उन्नत पशुपंक्षीबाट नश्ल सुधार गरी पशुपंक्षीमा उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गरि कृषकको आयआर्जन बढाउनको लागि र बगनासकाली गाउँपालिकामा मासु र अण्डामा आत्मनिर्भर रहन साथै पारिवारिक स्तरमा पोषण सुरक्षाको लागि ग्रामिण कुखुरा तथा बाख्रा प्रर्वद्धन कार्यक्रमलाई व्यवस्थित सरल प्रभावकारी र पारदर्शी रुपमा स्थपना र संचालन गर्न यो कार्यविधि,२०७७स्वीकृत गरि लागु गरिएको छ।

४९.उद्देश्य

(क) स्थानीय कुखुरा तथा बाख्रा प्रर्वद्धन तथा उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने।

(ख)खाद्य पोषण सुरक्षाको लागि ग्रामिण कुखुरा बाख्रा बिकास गर्ने र व्यावसायिकरण गरी आय आर्जन श्रोतको रुपमा स्थापना गर्ने।

(ग)लोकल कुखुराको चल्ला तथा बाख्रा बितरण कार्यक्रमलाई प्रमावकारी रुपमा कार्यन्वयन गर्ने।

५०. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही लोकल कुखुराको चल्ला तथा बाख्रा बितरण कार्यक्रम व्यवसायीक पशुपंक्षी पालनक कृषकलाई प्रथामिकता दिई यस गाउँपालिकाले ५० प्रतिशत वा पुरै अनुदानमा उपलब्ध गराउने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिले सम्भाव्यताको आधारमा स्थान तथा कृषक, सहकारी, समूह छनौट गर्ने छ।

(ख) निर्धारण भएको स्थानलाई लक्षित गरी अनुसूची- १ अनुसारको ढाँचामा १५ दिनको सूचना प्रकाशन गरिने छ।

(ग) ईच्छुक कृषक/निजि फर्महरुले अनुसूची -३ अनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरी अनुसूची -२ बमोजिमको ढाँचाको निवेदन सूचनामा तोकिएको कार्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ।

(घ) सम्बन्धीत कार्यक्रम संचालन गरिने स्थलको अध्यन र अनुगमन, ठाउँको छनौछ गर्ने छ।

(ङ) छनौट भएका कृषक/निजि फर्महरुसँग कार्यालयले अनुसूची -६ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गर्ने छ।

(च)सहभागी कृषक/निजि फर्महरुले पुरै अनुदान वा ५०% लागत साझेदारी गर्नु पर्नेछ।

(ज) स्थानीय दर रेट को परिधी भित्र रही कार्यक्रम सम्पन्न गर्नु पर्नेछ।

५१.कार्यक्रम छनौटका आधारहरु : यस कार्यक्रममा कृषक छनौटका आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन।

(क) बाख्राको हकमा १० माउँ बाख्रा पालन गरेको र थप पाल्न ईच्छा जाहेर गरेको कृषक हुनु पर्ने छ।

(ख) पाँच ओटा बाख्रा बराबर ३ रोपनी जग्गामा घाँस खेति गरेको हुनुपर्ने छ।

(ग) व्यवस्थित खोर निमार्ण गरेको हुनुपर्नेछ।

(घ) बाख्रालाई संक्रमक रोग बिरुद्ध खोप अनिवार्य लगाउनु पर्नेछ।

(ङ) वर्षमा २ पटक आन्तरिक र बाहय परजिबि बरुद्व औषधी खुवाउने लगाउने गर्नु पर्नेछ।

(च) बाख्राको बिमा अनुवार्य गराउनु पर्नेछ।

कुखुराको हकमा

(क) कुखुराको पोथी १० भन्दा माथि पालेको र थप पाल्ने ईच्छा भएको कृषक हुनु पर्ने छ।

(ख) कुखुराको खोर व्यवस्थित हुनु पर्ने छ।

(ग) जैबिक सुरक्षाका उपायहरु अबलम्बन गरेको हुनु पर्नेछ।

(घ) दाना पानी औषधी को राम्रो व्यवस्था भएको हुनु पर्ने छ।

५२. **कार्यक्रम खर्च तथा अनुदान परिधी :** छनौट भएका कृषक वा निजि फर्महरुलाई स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही लागत स्टिमेटको अधिकतम ५० प्रतिशत रकमको

हुनआउने रकम मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम वा पुरै अनुदान उपलब्ध हुनेछ । उक्त रकम देहाय बमोजिकको शीर्षकहरुमा खर्च गर्न सकिने छ ।

(क) कुखुरा तर्फ

लोकल कुखुराको चल्ला ,फुल पार्ने पोथी वा भाले खरिद गर्न सकिने छ ।

(ख) बाख्रा तर्फ

स्थानीय बाख्रा खरि माउँ ,कोरेली पाठी खरिद गर्न सकिने छ ।

(ग) माथि उल्लेखित क्रियाकलापमा बाहेक अन्य क्रियाकलाप थप गर्नु परेमा कार्ययोजनामा संलग्न गरी स्वीकृत पश्चात गर्न सकिनेछ ।

(घ) कृषक तथा निजि फर्महरुले काम सम्पन्न गरी भुक्तानीको लागि निम्नअनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१) अनुदान भुक्तानी निवेदन

(२) सम्झौता पत्र

(३) खरिद गरेको सामाग्रीको (पान वा भ्याट) बिल /भरपाई ।

(४) कार्य सम्पन्न भएको फोटो ।

(५) सम्बन्धित वडाको सिफारिस

(६) काम सम्पन्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।

(७)कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुदान ग्राहिले आबश्यक कागजात सहित तोकिएको समय भित्र भुक्तानी माग गर्नु पर्ने छ र सो अनुसार स्थलगत अनुगमन गरी लागतको आधारमा नियमअनुसारको कर कट्टी गरी कृषक वा फर्मलाई एसी पेयि चक मार्फत भुक्तानी दिईनेछ ।

२.१६ पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकाका विभिन्न वडामा पशुपंक्षी व्यावसाय संचालन गरी आयआर्जन गरिराखेका कृषक रहेका छन । पशुपंक्षी व्यवसायमा पशुपंक्षी उत्पादन स्वस्थ, स्वच्छ तथा गुणस्तरीय हुन आवश्यक हुन्छ । कृषकले पालेका पशुपंक्षी बेला बेलमा बिरामी भई विभिन्न पशु सेवा प्राबिधिक मार्फत सेवा दिनु पर्ने हुन्छ । पशुलाई समय समयमा मेडिकल उपचार गरी पशुपंक्षीबाट उत्पादन हुने पशु बस्तु स्वस्थ बिक्री बितरण तथा उपभोग गर्न प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रमको सानर्दभिकता अझ बढि देखिएको छ । पशुपंक्षी मेडिकले उपचार मार्फत पशुपंक्षी स्वस्थ हुने र पशु उत्पादन बढ्दै जाने हुदा यस बगनासकाली गाउँपालिकाको प्रत्येक वडामा वडा प्राबिधिक तथा पशु स्वास्थ्य प्राबिधिक मार्फत पशुपंक्षी मेडिकल उपचार संचालन गर्ने पशुपंक्षी रोगको रोगथाम गर्न र महामारीको रुपमा रोगहरु फैलिन नदिन तथा नियन्त्रण गर्न र पशुपंक्षी उपचार सेवालाई प्रभावकारी पारर्दशी बनाउन यो कार्यबिधि लागु गरिएको छ ।

५३. उद्देश्य

(क) पशुपंक्षीमा हुने रोगहरुको निधान तथा उपचार गर्न ।

(ख) पशुपंक्षी रोगको रोगथाम तथा नियन्त्रर्ण गरि रोगको कारण पशु जन्य उत्पादनमा हुने गरेको क्षेतिलाई न्यूनिकरण गर्न ।

(ग) पशुपंक्षीमा हुने संक्रामक रोगहरु फैलिन नदिन ।

(घ)पशुपंक्षीबाट उत्पादन हुने पशु बस्तु स्वस्थ उत्पादन गर्न तथा पशुपंक्षीको संरक्षण गर्ने ।

(ङ)बगनासकाली गाउँपालिकामा पशुपंक्षी उपाचार सेवालाई प्रभावकारी बनाउने ।

५४. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क)) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रम खरिद समितिबाट निर्णय गराई सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ र खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(ख) यस वगनासकाली गाउँपालिका भित्रका पशुपालक कृषकहरुको माग अनुसार पशुपंक्षी मेडिकल उपचार कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि पशुपंक्षी औषधीको माग अनुसार बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालयमा सूचीकृत भएका एग्रोभेहरुबाट तिन ओटा कोटेशन माग गरिने छ ।

(ग) एग्रोभेटहरुबाट प्राप्त कोटेशनहरुको खरिद समितिको बैठक बसि तिन ओटा कोटेशनको तुलनात्मक दररेटको मुल्याङकन गर्दा सबै भन्दा कम दररेटमा पशुपंक्षी औषधी उपलब्ध गराउने एग्रोभेटलाई खरिद समितिले छनौट गर्ने छ ।

(घ) बगनासकाली गाउँपालिका र छनौट भएको एग्रोभेट बिच सम्झौता गरि खरिदको लागि कार्याआदेश बगनासकाली गाउँपालिकले दिने छ ।

(ङ) बगनासकाली गाउँपालिकामा प्राप्त पशुपंक्षी मेडिकल उपचार औषधी गाउँपालिकाको स्टोर शाखामा दाखिला गरीसकेपछि मात्र भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

(च) बगनासकाली गाउँपालिका कार्यालय अर्न्तगतका पशु सेवा शाखा, पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालयबाट कृषकको माग अनुसार निशुल्क बितरण गरिने छ ।

(छ) पशुपंक्षी मेडिकल उपचार संचालन गर्दा निशुल्क बितरण गरिएको पशुपंक्षी रेकड ओ.पि.डी. रजिष्टरमा दर्ता गरी मासिक प्रगति प्रतिवेदन, इपिडिमियोलोजिकल रिपोट बगनासकाली गाउँपालिकामा पठाउने ।

२.१७ आय आर्जका लागि महिला समूह , दलित, आदिबासी जनजाति, अपाङ्ग वर्ग लक्षित पशुपंक्षी पालन कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकाको महिला, जननाती,दलित,अपांग वर्गको भुमिका भएतापनि यस पशुपालन क्षेत्रलाई आधुनिक प्रविधि अनुसार व्यवसायिक रुपले अगाडि बढाउन सकिएको छैन । सिमान्तकृत   वर्गको भुमिका र संलग्नतालाई मूलप्रवाहीकरण र सशक्तिकरण अप्रर्याप्त छ यी समुदायहरुलाई समेट्नका लागि बगनासकाली गाउँपालिकाको सामाजिक रुपमा पछाडी परेका सिकान्तकृत महिला,दलित,जनताती,अपांग लगाएत सिमान्तकृत वर्ग लक्षित पशुपंक्षी कार्यक्रमलाई व्यवस्थित, सरल, सहज, प्रभावकारी र पारदर्शि रुपमा संचालन गर्नको लागि यो कार्यविधि तयार गरि लागु गरिएको छ ।

५५. उद्देश्य :

(क) सिमान्तकृत समुदाय लक्षित पशुपंक्षीपालन कार्यक्रम संचालन गरि उनीहरुलाई पशुपालनका क्षेत्रमा सशक्तिकरण तथा मूलप्रवाहीकरण गर्ने ।

(ख) लक्षित बर्गको खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा टेवा पुराउने ।

(ग) लक्षित बर्गलाई रोजगारीको सिर्जना गरी आयआर्जनका माध्यमद्बारा जिविकोपार्जनमा सुधार ल्याउने ।

(घ) सिमान्तकृत समुदाय लक्षित कार्यक्रमलाई मितव्ययी प्रभावकारी सरल र पारदर्शि रुपमा संचालन गर्ने ।

५६. कार्यक्रमको विषयगत क्षेत्रहरु

१.बाख्रा पालन कार्यक्रम

२.बंगुर पालन कार्यक्रम

३.कुखुरा पालन कार्यक्रम

५७.कार्यक्रम छनौटका आधारहरु :

१. पशुपंक्षी पालन गरेको ।

२. गरिव, एकल महिला, दलित, जनजाती, बिपन्न परिवार र मासिक ३००० हजार भन्दा कम आम्दानी भएका कृषक परवार भएको ।

३. कुनै पनि अनुदान कार्यक्रमबाट नसमेटिएका कृषक ।

५८. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया :

(क) बगनासकाली गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत बजेट र अख्तियारीको परिधि भित्र रही पशुपंक्षी आयआर्जन कार्यक्रम कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिले सम्भाव्याको आधारमा कार्यक्रम संचालन क्षेत्र निर्धारण गर्ने छ ।

(ख) निर्धारण भएको लक्षित वर्ग तथा क्षेत्रलाई लक्षित गरी अनुसूची -१ अनुसारको ढाँचामा १५ दिने सूचना प्रकाशन गरिनेछ ।

ग) इच्छुक लक्षित वर्गले अनुसूची-३ अनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि अनुसूची ४ बमोजिमको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरी अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा सूचनामा तोकिएको कार्यलयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ ।

घ) आवश्यक कागजात सहित निवेदन दिएपछि अनुगमन गरि कार्यक्रम अगाडि बढाउने ।

ङ) अनुगमन पश्चाल छनौट भएका लक्षित वर्गहरुसंग बगनासकाली गाउँपालिकाले अनुसूची ६ बमोजिमको सम्झौता गर्नेछ ।

च) कार्यक्रममा सहभागि लक्षित वर्गहरुले ५० प्रतिशत लागत साझेदारी वा पुरै अनुदानमा कार्यक्रम गर्नु पर्नेछ ।

छ) यस कार्यक्रममा समूहको हकमा १० देखि २० कृषक घरधुरी आवद्ध गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

ज) बाख्रा पालनको लागि बाख्रा खरिद , खोर निमार्ण ,आहारा र परजिवि नियन्त्रणमा खर्च गर्न सकिने छ र एक सदस्यको लागि एक वा दुई प्रजनन्न योग्य उमेर पुगेको बाख्राको पाठी उपलब्ध गरानु पर्ने छ ।

झ) बंगुर पालनको लागि बंगुरका पाठापाठी खरिद,खोर निर्माण, आहारा र परजिवि नियन्त्रणमा खर्च गर्न सकिने छ । एक सदस्यको लागि एक वा दुई पाठापाठी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

ञ) कुखुरा पालनको लागि प्रति कृषक कुखुराको एक दिने वा ८ हप्ताको चल्ला वितरण,खोर निर्माण खोपर परजिवि नियन्त्रण तथा दानामा खर्च गर्न सकिने छ ।

ट) बंगुरको पाठापाठीको हकमा कम्तिमा ४५ दिनको हुनुपर्नेछ । उमेर र जात अनुसारको बृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

५९. कार्यक्रम खर्च तथा अनुदान परिधी : छनौट भएका लक्षित वर्गहरुलाई स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही लागत स्टिमेटको अधिकतम ५० प्रतिशत रकमको हुनआउने रकम मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम वा पुरै अनुदान उपलब्ध हुनेछ । उक्त रकम देहाय बमोजिकको शीर्षकहरुमा खर्च गर्न सकिने छ ।

(क)पशपंक्षी उमेर पुगेको प्रजनन्न योग्य बाख्राको पाठी,बंगुरको ४५ दिन कटेको पाठापाठी, कुखुराको चल्ला तथा पोथी खरिद गर्न सकिने छ भने आहारा, खोर निमाण, परजिबि नियन्त्रण औषधी खरिद गर्न सकिने छ ।

(ख) माथि उल्लेखित क्रियाकलापमा बाहेक अन्य क्रियाकलाप थप गर्नु परेमा कार्ययोजनामा संलग्न गरी स्वीकृत पश्चात गर्न सकिनेछ ।

(ग) कृषक तथा लक्षित वर्गहरुले काम सम्पन्न गरी भुक्तानीको लागि निम्नअनुसारको कागजातहरु संलग्न राखि कार्यालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१) भुक्तानी निवेदन

(२) सम्झौता पत्र

(३)खरिद गरेको सामाग्रीको (पान वा भ्याट) बिल /भरपाई ।

(४) कार्य सम्पन्न भएको फोटो ।

(५) सम्बन्धित वडाको सिफारिस

(६) काम सम्पन्न भएको अनुगमन प्रतिवेदन ।

(७)कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुदान ग्राहिले आबश्यक कागजात सहित तोकिएको समय भित्र भुक्तानी माग गर्नु पर्ने छ र सो अनुसार स्थलगत अनुगमन गरी लागतको आधारमा नियमअनुसारको कर कट्टी गरी कृषक वा लक्षित बर्गलाई एसी पेयि चक मार्फत भुक्तानी दिईनेछ ।

६०. खर्च मापदण्ड :

सि. नं.	कार्य बिवरण	ईकाइ	परिमाण	बजेट रु. प्रति गोटा	कैफियत
	बाख्रा पालन कार्यक्रमको लागि प्रति व्याक्ति (अधिकतम)				
१	बाख्रा बितरण प्रति कृषक	संख्या	१वा २	७,०००/देखि१०,०००/	१० देखि १५ के.जि.हुनुपर्ने ।
२	बाख्राको खोर निमार्ण	संख्या	१	२०,०००/	५बाख्रा हुनुपर्ने
३	आहारा तथा परजिवि नियन्त्रण	संख्या	आवश्यक अनसार		
	बंगुर पालन कार्यक्रमको लागि प्रति व्याक्ति (अधिकतम)				
१	पाठापाठी बितरण प्रति कृषक प्रति पाठी	संख्या	१ वा २	६,०००/	४५ दिन कटेको हुनु पर्ने ।
२	खोर निर्माण प्रति कृषक	संख्या	१	२०,०००/	२ पाठापाठी अनिर्वय
	कुखुरा पालन कार्यक्रमको लागि प्रति व्याक्ति(अधिकतम)				
१	स्थानीय वा डयुल प्रपोजका कुखुराको चल्ला	संख्या	२५	३००/	८ हप्ताको हुनु पर्ने ।
२	कुखुराको खोर निमार्ण प्रति कृषक	संख्या	१	१५,०००/	१० माउँ पोथी हुनु पर्ने ।

२.१८ युवा लक्षित अनुदान आधारित कार्यक्रम

प्रस्तावना

बगनासकाली गाउँपालिकाको कुल ग्राहस्थ्य उत्पादनको एक तिहाई भन्दा बढी कृषि क्षेत्रबाट प्राप्त हुने र दुई तिहाई भन्दा बढी जनसंख्या रोजगारी तथा जीबिकोपार्जनका लागि यस क्षेत्रमा निर्भर रहने भएकोले बगनासकाली गाउँपालिकको अर्थतन्त्रमा कृषि क्षेत्रको महत्वपूर्ण भुमिका रहेको स्पस्ट छ । यस गाउँपालिका भरी प्रत्येक वर्ष हजारौं उत्पादशिल यूवाहरु बैदेशिक श्रम बजारमा प्रवेश हुने गरेका छन यसै सन्दर्भमा युवाहरुलाई कृषि क्षेत्रमा आर्कषित गरी उत्पादन र उत्पादकत्वमा बृद्धि गर्ने र कृषि क्षेत्रको व्यवसायिक

करणबाट आयआर्जन बढाउने उद्देश्यले युवा लक्षित कार्यक्रम अर्न्तरगत पशु उत्पादन गाईभैसि, बाख्रा, बंगुर तथा पशु सेवा बजार प्रर्वद्धन अनुदान कार्यक्रम संचालनार्थ प्रतिस्प्रर्धी रुपमा अनुदान प्रवाह गर्न बगनासकाली गाउँपालिकाले आ.ब. २०७७ /७८ देखि युवा लक्षित फार्म प्रवर्द्धन अनुदान कार्यक्रम संचालन गरेको छ । उक्त कार्यक्रमको निरन्तरता प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न बगनासकाली गाउँपालिकाले युवा लक्षित अनुदानमा आधारित कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यबिधि,२०७७ तयार गरी लागु गरिएको छ ।

उद्देश्य :

(क) गाई/भैसी पालन फार्म, बंगुर पालन फार्म, बाख्रा पालन फार्म, कुखुरा पालन फार्म र पशुपंक्षी बजार प्रर्वद्धन सम्बन्ध व्यवसाय संचालनका लागि

गाई भैसिको गोठ तथा भकारो सुधार मापदण्ड

विवरण	बन्द गोठ प्रणाली	अर्ध खुल्ला प्रणाली	
		बन्द गोठ	खुल्ला गोठ
भुईको क्षेत्रफल	१.२०मि.देखि २.२० मि.	१.२०मि.देखि२.२० मि.	२.०देखि २.०मि.
नालिको चौडाई	३० से.मि.	३० से.मि.	३०से.मि.
आहाराको लागि डुढको चौडाई	५२ देखि ६० से.मि.		५२ देखि ६० से.मि.
पानीको डुढ	३० से.मि.		३० से.मि.
बाटो	५–१० फिट		५–१० फिट

२.१९ खोरेत रोग खोप

प्रस्तावना

रोग लागि उपचार गर्नु भन्दा रोग लाग्न नदिनु सब भन्दा उपयुक्त उपाय हो । कृषकहरुले आफुले पालेको पशुपंक्षी पालनमा नियमित खोप लगाएमा आफ्नो पशुको मृत्युबाट हुने नोक्सान कम गर्न सकिन्छ । वर्षेनी खोरेत रोगले गाई भैसि र बंगुरमा महामारीको रुपमा फैलिई उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा असर गरी कृषकलाई ठुलो आर्थिक नोक्सानी गरेको देखिन्छ । अत :यो रोगको रोगथाम तथा व्यवस्थापनको लागि यो कार्यबिधि लागु गरिएको छ ।

भ्यागुते र चरचरे रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको उद्देश्य :

(क)भ्यागुते र चरचरे रोग विरुद्ध खोप कार्य संचालन गरी भ्यागुते रोगको कारण पशुजन्य उत्पादनमा हुने गरेको क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्ने ।

(ख)भ्यागुते र चरचरे रोग देखा परेको अबस्थामा तत्काल रोग निदान तथा नियन्त्रण कार्य संचालन गर्ने ।

(ग) भ्यागुते र चरचरे रोगको महामारी अन्य ठाउँमा पैलन नदिन तथा रोग नियन्त्रण कार्यमा स्थानिय तहका सरोकारवालाहरुलाई समन्वयात्मक रुपमा परिचालित गर्ने र गराउने ।

कार्यक्रम संचालन कार्यविधि

(क) राष्ट्रिय खोरेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रमबाट निशुल्क खोरेत रोग विरुद्धको भ्याक्सिन सम्बन्धि निकायमा माग गरिने छ र निशुल्क उपलब्ध भएमा उक्त भ्याक्सिनेशन कार्य गरिने छ ।माग बमोजिम उक्त भ्याक्सिन उपलब्ध हुन नसकेमा पशु सेवा शाखाबाट खरिद गरि लगाउने व्यवस्था मिलाईने छ।

(ख) भ्याक्सिनेशन गर्न सर्वप्रथम भ्याक्सिनेटरको(ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता, निजिस्रमा कार्यरत भेटेरीनरी जेटी /जेटिए वा आवश्यक परेको अवस्थामा सरकारी सेवामा रहेका प्राविधिकहरु) नियुक्ति गरि काममा लगाउनु पर्ने छ ।

(ग) भ्याक्सिनेटर नियुक्त गर्दा पशुको संख्या तथा क्षेत्रफलको आधारमा आवश्क अनुसार नियुक्ति गरिने छ ।

(घ) खोप लगाउनु पूर्व स्थानिय निकाय पशुपालक कृषक समूह सहकारीलाई ५ दिन अगाबै जानाकारी गराईने छ ।

(ङ) खोरेत भ्याक्सिन पहिलो वा तेस्रो चौमासिकमा लगाईने छ ।

(च) भ्याक्सिन लगाउने दिन भ्याक्सिनेटरहरु वरफमा स्टोर गरेको भ्याक्सिन लिएर भ्याक्सिन लगाउने स्थानमा गई खोप लगाउने छन ।

(छ) भ्याक्सिन लगाउनको लागि साधारण सिरिन्ज र निडिल प्रयोग गरिने छ । जुनसुकै सिरिन्ज प्रयोग गरेता पनि प्रत्येक पशुको लागि छुटाछुटै निडिल प्रयोग गर्नु पर्ने छ ।

(ज) भ्याक्सिन खरिद देखि लगाउने समयसम्म कोल्ड चेन को व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(झ) भ्याक्सिनेशन कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात भ्याक्सिनेटरबाट लगाएको भ्याक्सिनको परिमाण अनुसार तोकिएको दर अनुसार भ्याक्सिनेटरलाई भुक्तानी गर्दा आर्थिक नियमावली अनुसार गरिने छ ।

(ञ) भ्याक्सिन लगाएको विवरण भ्याक्सिनेटरले अनुसूची १अनुसारको फारमभरी स्थानीय जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीबाट प्रमाणीत गराई बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा विवरण पठाउने ।

(ट) खोप कार्यक्रम समाप्त भएको एक हप्ता भित्र खोप प्रभावकारीताको लागि विज्ञ केन्द्रलाई अनुरोध गर्ने ।

२.२० भ्यागुते चरचरे रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

प्रस्तावना

गाई भैसिमा पास्चुरेला मल्टोसिडा र क्लोस्ट्रिडियम चाउभिवाई नामक जिवाणुबाट लाग्ने भ्यागुते र चरचरे रोगहरु देखा परेमा गाईभैसि लगाएतका पशुहरुमा उच्च मृत्यू हुने तथा उत्पादनमा समेत ठुलो नोक्सान हुने तथा नेपालमा वर्षेनी यो रोग देखा परिराखेको सर्न्दभमा यसको नियन्त्रणबाट पशुको स्वास्थ्य व्यवस्थापनमा टेवा पुग्ने दुध, मासु उत्पादनमा बृद्धि हुने भएकोले स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार भ्यागुते र चरचरे रोग नियन्त्रण कार्यक्रम कार्यान्वियन गर्न यो कार्याबिधि तयार पारिएको छ ।

भ्यागुते र चरचरे रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको उद्देश्य :

(क)भ्यागुते र चरचरे रोग विरुद्ध खोप कार्य संचालन गरी भ्यागुते रोगको कारण पशुजन्य उत्पादनमा हुने गरेको क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्ने ।

(ख)भ्यागुते र चरचरे रोग देखा परेको अबस्थामा तत्काल रोग निदान तथा नियन्त्रण कार्य संचालन गर्ने ।

(ग) भ्यागुते र चरचरे रोगको महामारी अन्य ठाउँमा पैलन नदिन तथा रोग नियन्त्रण कार्यमा स्थानिय तहका सरोकारवालाहरुलाई समन्वयात्मक रुपमा परिचालित गर्ने र गराउने ।

कार्यक्रम संचालन कार्यविधि

(क) भ्यागुते र चरचरे रोग नियन्त्रण कार्यक्रमबाट निशुल्क HSBQ रोग विरुद्धको भ्याक्सिन सम्बन्धि निकायमा माग गरिने छ र निशुल्क उपलब्ध भएमा उक्त भ्याक्सिनेशन कार्य गरिने छ ।माग बमोजिम उक्त भ्याक्सिन उपलब्ध हुन नसकेमा पशु सेवा शाखाबाट खरिद गरि लगाउने व्यवस्था मिलाईने छ।

(ख) भ्याक्सिनेशन गर्न सर्वप्रथम भ्याक्सिनेटरको(ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता ,निजिस्रमा कार्यरत भेटेरीनरी जेटी /जेटिए वा आवश्यक परेको अवस्थामा सरकारी सेवामा रहेका प्राविधिकहरु)नियुक्ति गरि काममा लगाउनु पर्ने छ ।

(ग) भ्याक्सिनेटर नियुक्त गर्दा पशुको संख्या तथा क्षेत्रफलको आधारमा आवश्क अनुसार नियुक्ति गरिने छ ।

(घ) भ्याक्सिन लगाउनु पूर्व स्थानिय निकाय पशुपालक कृषक समूह सहकारीलाई ५ दिन अगाबै जानाकारी गराईने छ ।

(ङ) HSBQ भ्याक्सिन पहिलो वा तेस्रो चौमासिकमा लगाईने छ ।

(च) भ्याक्सिन लगाउने दिन भ्याक्सिनेटरहरु वरफमा स्टोर गरेको भ्याक्सिन लिएर भ्याक्सिन लगाउने स्थानमा गई भ्याक्सिन लगाउने छन ।

(छ) भ्याक्सिन लगाउनको लागि साधारण सिरिन्ज र निडिल प्रयोग गरिने छ । जुनसुकै सिरिन्ज प्रयोग गरेता पनि प्रत्येक पशुको लागि छुटाछुटै निडिल प्रयोग गर्नु पर्ने छ ।

(ज) भ्याक्सिन खरिद देखि लगाउने समयसम्म कोल्ड चेन को व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(झ) भ्याक्सिनेशन कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात भ्याक्सिनेटरबाट लगाएको भ्याक्सिनको परिमाण अनुसार तोकिएको दर अनुसार भ्याक्सिनेटरलाई भुक्तानी गर्दा आर्थिक नियमावली अनुसार गरिने छ ।

(ञ) भ्याक्सिन लगाएको विवरण भ्याक्सिनेटरले अनुसूची ४ अनुसारको फारमभरी स्थानीय जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीबाट प्रमाणीत गराई बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा विवरण पठाउने ।

(ट) भ्याक्सिन कार्यक्रम समाप्त भएको एक हप्ता भित्र खोप प्रभावकारीताको लागि विज्ञ केन्द्रलाई अनुरोध गर्ने ।

२.२१ पि. पि. आर. रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

प्रस्तावना

नेपालमा पि. पि. आर. रोगकको प्रकोपका कारण वर्षेनि धैरै संख्यामा बाख्राहरु प्रभावित भई कृषकहरुको ठुलो आर्थिक क्षेति व्यहोदै आएका छन । यो रोग बाट बाख्राहरु एकै चोटी धेरै संख्यामा मृत्यू हुने हुदाँ यो रोग अलि खतरा रोग अर्न्तरगत प्रर्दछ । यस रोगको नियन्त्रणबाट बाख्राको स्वास्थ्य सर्म्वद्धन टेवा पुग्ने मासु उपादनमा बगनासकाली गाउँपालिका आमनिर्भर हुने बाख्राको उत्पादनमा परेको नकरात्मक हट्ने भएकोले पि. पि. आर. रोग नियन्त्रण कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न यो कार्यबिधि तयार गरिएको छ ।

पि. पि. आर. रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको उद्देश्य :

(क) पि. पि. आर रोग विरुद्ध खोप कार्य संचालन गरि यस रोगको कारण पशु जन्य उत्पादनमा हुने गरेको क्षेतिलाई न्यूनिकरण गर्ने ।

(ख) पि. पि.आर. रोग देखा परेको अवस्थामा तत्कार रोग निधान तथा नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन गर्ने । पि. पि. आर रोगको महामारी अन्यत्र फैलन नदिन तथा रोग नियन्त्रण कार्यमा स्थानीय तहका सरोकारवालाहरुलाई समन्वयात्मक रुपमा परिचालन गर्ने गराउने ।

कार्यक्रम संचालन कार्यविधि

(क) पि. पि. आर. रोग नियन्त्रण कार्यक्रमबाट निशुल्क पि. पि. आर. रोग विरुद्धको भ्याक्सिन सम्बन्धि निकायमा माग गरिने छ र निशुल्क उपलब्ध भएमा उक्त भ्याक्सिनेशन कार्य गरिने छ ।माग बमोजिम उक्त भ्याक्सिन उपलब्ध हुन नसकेमा पशु सेवा शाखाबाट खरिद गरि लगाउने व्यवस्था मिलाईने छ।

(ख) भ्याक्सिनेशन गर्न सर्वप्रथम भ्याक्सिनेटरको (ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता, निजिस्रमा कार्यरत भेटेरीनरी जेटी /जेटिए वा आवश्यक परेको अवस्थामा सरकारी सेवामा रहेका प्राविधिकहरु) नियुक्ति गरि काममा लगाउनु पर्ने छ ।

(ग) भ्याक्सिनेटर नियुक्त गर्दा पशुको संख्या तथा क्षेत्रफलको आधारमा आवश्क अनुसार नियुक्ति गरिने छ ।

(घ) भ्याक्सिन लगाउनु पूर्व स्थानिय निकाय पशुपालक कृषक समूह सहकारीलाई ५ दिन अगाबै जानाकारी गराईने छ ।

(ङ) पि. पि. आर. भ्याक्सिन पहिलो वा तेस्रो चौमासिकमा लगाईने छ ।

(च) भ्याक्सिन लगाउने दिन भ्याक्सिनेटरहरु वरफमा स्टोर गरेको भ्याक्सिन लिएर भ्याक्सिन लगाउने स्थानमा गई भ्याक्सिन लगाउने छन ।

(छ) भ्याक्सिन लगाउनको लागि साधारण सिरिन्ज र निडिल प्रयोग गरिने छ । जुनसुकै सिरिन्ज प्रयोग गरेता पनि प्रत्येक पशुको लागि छुटाछुटै निडिल प्रयोग गर्नु पर्ने छ ।

(ज) भ्याक्सिन खरिद देखि लगाउने समयसम्म कोल्ड चेन को व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(झ) भ्याक्सिनेशन कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात भ्याक्सिनेटरबाट लगाएको भ्याक्सिनको परिमाण अनुसार तोकिएको दर अनुसार भ्याक्सिनेटरलाई भुक्तानी गर्दा आर्थिक नियमावली अनुसार गरिने छ ।

(ञ) भ्याक्सिन लगाएको विवरण भ्याक्सिनेटरले अनुसूची २ अनुसारको फारमभरी स्थानीय जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीबाट प्रमाणीत गराई बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा विवरण पठाउने ।

(ट) भ्याक्सिन कार्यक्रम समाप्त भएको एक हप्ता भित्र खोप प्रभावकारीताको लागि विज्ञ केन्द्रलाई अनुरोध गर्ने ।

२.२२ स्वाईन फिवर रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

प्रस्तावना

स्वाईन फिवर रोग बंगुर परजातिमा देखा पर्ने भाईरसबाट लाग्रने रोग हो। बंगुरहरुमा उच्च मृत्यू हुने तथा उत्पादनमा समेत ठुलो नोक्सान हुने तथा नेपालमा वर्षेनी यो रोग देखा परिराखेको सर्न्दभमा यसको नियन्त्रणबाट पशुको स्वास्थ्य व्यवस्थापनमा टेवा पुग्ने मासु उत्पादनमा बृद्धि हुने भएकोले स्वाईन फिवर रोग नियन्त्रण कार्यक्रम कार्यान्वियन गर्न यो कार्यबिधि तयार पारिएको छ ।

स्वाईन फिवर रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको उद्देश्य :

(क)स्वाईन फिवर रोग विरुद्ध खोप कार्य संचालन गरी स्वाईन फिवर रोगको कारण पशुजन्य उत्पादनमा हुने गरेको क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्ने ।

(ख)स्वाईन फिवर रोग देखा परेको अबस्थामा तत्काल रोग निदान तथा नियन्त्रण कार्य संचालन गर्ने ।

(ग) स्वाईन फिवर रोगको महामारी अन्य ठाउँमा पैलन नदिन तथा रोग नियन्त्रण कार्यमा स्थानिय तहका सरोकारवालाहरुलाई समन्वयात्मक रुपमा परिचालित गर्ने र गराउने ।

कार्यक्रम संचालन कार्यविधि

(क) स्वाईन फिवर रोग नियन्त्रण कार्यक्रमबाट निशुल्क स्वाईन फिवर रोग विरुद्धको भ्याक्सिन सम्बन्धि निकायमा माग गरिने छ र निशुल्क उपलब्ध भएमा उक्त भ्याक्सिनेशन कार्य गरिने छ ।माग बमोजिम उक्त भ्याक्सिन उपलब्ध हुन नसकेमा पशु सेवा शाखाबाट खरिद गरि लगाउने व्यवस्था मिलाईने छ।

(ख)भ्याक्सिनेशन गर्न सर्वप्रथम भ्याक्सिनेटरको(ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता ,निजिस्रमा कार्यरत भेटेरीनरी जेटी /जेटिए वा आवश्यक परेको अवस्थामा सरकारी सेवामा रहेका प्राविधिकहरु)नियुक्ति गरि काममा लगाउनु पर्ने छ ।

(ग) भ्याक्सिनेटर नियुक्त गर्दा पशुको संख्या तथा क्षेत्रफलको आधारमा आवश्क अनुसार नियुक्ति गरिने छ ।

(घ) भ्याक्सिन लगाउनु पूर्व स्थानिय निकाय पशुपालक कृषक समूह सहकारीलाई ५ दिन अगाबै जानाकारी गराईने छ ।

(ङ) स्वाईन फिवर भ्याक्सिन दोस्रो वा तेस्रो चौमासिकमा लगाईने छ ।

(च) भ्याक्सिन लगाउने दिन भ्याक्सिनेटरहरु भ्याक्सिन लिएर भ्याक्सिन लगाउने स्थानमा गई भ्याक्सिन लगाउने छन ।

(छ) भ्याक्सिन लगाउनको लागि साधारण सिरिन्ज र निडिल प्रयोग गरिने छ । जुनसुकै सिरिन्ज प्रयोग गरेता पनि प्रत्येक पशुको लागि छुटाछुटै निडिल प्रयोग गर्नु पर्ने छ ।

(ज) भ्याक्सिन खरिद देखि लगाउने समयसम्म कोल्ड चेन को व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(झ) भ्याक्सिनेशन कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात भ्याक्सिनेटरबाट लगाएको भ्याक्सिनको परिमाण अनुसार तोकिएको दर अनुसार भ्याक्सिनेटरलाई भुक्तानी गर्दा आर्थिक नियमावली अनुसार गरिने छ ।

(ञ) भ्याक्सिन लगाएको विवरण भ्याक्सिनेटरले अनुसूची अनुसारको फारम भरी स्थानीय जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीबाट प्रमाणीत गराई बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा विवरण पठाउने ।

(ट) भ्याक्सिन कार्यक्रम समाप्त भएको एक हप्ता भित्र खोप प्रभावकारीताको लागि विज्ञ केन्द्रलाई अनुरोध गर्ने ।

२.२३ रानीखेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

प्रस्तावना

कुखुरा परजातिमा देखा पर्ने भाईरसबाट लाग्नने रोग हो। कुखुरामा उच्च मृत्यू हुने तथा उत्पादनमा समेत ठुलो नोक्सान हुने तथा नेपालमा वर्षेनी यो रोग देखा परिराखेको सर्न्दभमा यसको नियन्त्रणबाट पशुको स्वास्थ्य व्यवस्थापनमा टेवा पुग्ने अण्डा मासु उत्पादनमा बृद्धि हुने भएकोले रानीखेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रम कार्यान्वियन गर्न यो कार्यबिधि तयार पारिएको छ ।

रानीखेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको उद्देश्य :

(क)रानीखेत रोग विरुद्ध खोप कार्य संचालन गरी खानीखेत रोगको कारण पशुजन्य उत्पादनमा हुने गरेको क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्ने ।

(ख)रानीखेत रोग देखा परेको अबस्थामा तत्काल रोग निदान तथा नियन्त्रण कार्य संचालन गर्ने ।

(ग) खानीखेत रोगको महामारी अन्य ठाउँमा पैलन नदिन तथा रोग नियन्त्रण कार्यमा स्थानिय तहका सरोकारवालाहरुलाई समन्वयात्मक रुपमा परिचालित गर्ने र गराउने ।

कार्यक्रम संचालन कार्यविधि

(क) रानीखेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रमबाट निशुल्क रानीखेत रोग विरुद्धको भ्याक्सिन सम्बन्धि निकायमा माग गरिने छ र निशुल्क उपलब्ध भएमा उक्त भ्याक्सिनेशन कार्य गरिने छ ।माग बमोजिम उक्त भ्याक्सिन उपलब्ध हुन नसकेमा पशु सेवा शाखाबाट खरिद गरि लगाउने व्यवस्था मिलाईने छ।

(ख)भ्याक्सिनेशन गर्न सर्वप्रथम भ्याक्सिनेटरको(ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता ,निजिस्तमा कार्यरत भेटेरीनरी जेटी /जेटिए वा आवश्यक परेको अवस्थामा सरकारी सेवामा रहेका प्राविधिकहरु)नियुक्ति गरि काममा लगाउनु पर्ने छ ।

(ग) भ्याक्सिनेटर नियुक्त गर्दा पशुको संख्या तथा क्षेत्रफलको आधारमा आवश्क अनुसार नियुक्ति गरिने छ ।

(घ) भ्याक्सिन लगाउनु पूर्व स्थानिय निकाय पशुपालक कृषक समूह सहकारीलाई ५ दिन अगाबै जानाकारी गराईने छ ।

(ङ) रानीखेत भ्याक्सिन दोस्रो वा तेस्रो चौमासिकमा लगाईने छ ।

(च) भ्याक्सिन लगाउने दिन भ्याक्सिनेटरहरु भ्याक्सिन लिएर भ्याक्सिन लगाउने स्थानमा गई भ्याक्सिन लगाउने छन ।

(छ) भ्याक्सिन लगाउनको लागि साधारण सिरिन्ज र निडिल प्रयोग गरिने छ । जुनसुकै सिरिन्ज प्रयोग गरेता पनि प्रत्येक पशुको लागि छुटाछुटै निडिल प्रयोग गर्नु पर्ने छ ।

(ज) भ्याक्सिन खरिद देखि लगाउने समयसम्म कोल्ड चेन को व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(झ) भ्याक्सिनेशन कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात भ्याक्सिनेटरबाट लगाएको भ्याक्सिनको परिमाण अनुसार तोकिएको दर अनुसार भ्याक्सिनेटरलाई भुक्तानी गर्दा आर्थिक नियमावली अनुसार गरिने छ ।

(ञ) भ्याक्सिन लगाएको विवरण भ्याक्सिनेटरले अनुसूची अनुसारको फारम भरी स्थानीय जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीबाट प्रमाणीत गराई बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा विवरण पठाउने ।

(ट) भ्याक्सिन कार्यक्रम समाप्त भएको एक हप्ता भित्र खोप प्रभावकारीताको लागि विज्ञ केन्द्रलाई अनुरोध गर्ने ।

परिच्छेद –३

समिति सम्बन्धी व्यवस्था

६१.कार्यक्रम व्यवस्थापन समिति :(१)कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा व्यवस्थापन गर्ने देहाय बमोजिमको कार्यक्रम व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	संयोजक
(ख) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	सदस्य
(ग) योजना शाखा प्रमुख	सदस्य
(घ) जिन्सी शाखा प्रमुख	सदस्य
(ङ) पशु सेवा शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

(२)समितिको बैठकमा आबश्यकता अनुसार ३ जना आमनत्रण गर्न सकिनेछ ।

(३) समितको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) प्राप्त प्रस्तावहरु प्रारम्भिक छनौटको लागि आवश्यकता अनुसार पशु सेवा शाखालाई जिम्मेवारी तोक्ने ।

(ख) प्रारम्भिक छनौटमा स्वीकृत भएका प्रस्तावहरुलाई स्थलगत अनुगमन प्रमाणिकरण गर्ने वा आवश्यक अनुसार जिम्मेवारी दिने ।

(ग)स्थलगत प्रमाणिकरणबाट प्राथमिकताक्रम तोकि सिफारिस भएका प्रस्तावहरुलाई मूल्याङ्कन गरि अनुदान कार्यक्रमको लागि प्रस्ताव छनौट गर्ने ।

(घ)अनुदानको लागि सिफारिस भएका प्रस्तावहरुको बिवरण थपघट गर्नु परेमा सुझाब सहित पुन प्रमाणिकरणका लागि फिर्ता पठाउने वा आवश्यक परेमा शर्त सहित वा नि:शर्त स्वीकृत गर्ने ।

(ङ)छनौटमा परि स्वीकृत भएका प्रस्तावहरुलाई सबैको जानाकारीको लागि ७ दिनको उजुरी म्याद सहितको सूचना प्रकाशित गर्ने र त्यस पश्चात छनौट भएका प्रस्तावहरुसंग सम्झौता गर्न कार्यालयलाई सिफारिस गर्ने ।

(च) कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने र प्रभावकारी कार्यान्वियनको लागि सरोकारवालालाई राय सुझाव दिने ।

परिच्छेद –४

कार्यक्रम सुपरिवेक्षण अनुगमन प्रतिवेदन र समन्वय सम्बन्धि व्यवस्था

६२. सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन :आबश्यक अनुसार कार्यालयले कार्यक्रमको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गरि राय सुझाव र सरसल्लाहा दिनेछ ।

प्रतिवेदन : संचालित कार्यक्रमको अनुगमन टोलिले कार्यालयलाई प्रतिवेदन उपलब्ध गराउनेछ।

परिच्छद -५

विविध

६३. कारवाहिको व्यवस्था : सम्झौता अनुसार कार्य नगरेमा तथा अनुदान प्राप्त सामाग्री वा रकमको दुरुपयोग गर्ने अनुदान ग्राहीसंग प्रचलित कानुन बमोजिम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिने छ ।

६४. बाधा अड्चन निरुपण र संसोधन : (१) यस कार्याबिधि कार्यान्वियनमा बाधा अड्चन वा विवाद भएमा सो को निरुपण कार्यालयले गर्ने छ ।

(२) यो कार्याबिधिको आबश्यक संशोधन गर्नु परेमा पशु सेवा शाखाको सिफारिसमा कार्यपालिकाले गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची -१

प्रस्ताव आव्हान सूचनाको ढाँचा

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०७७/ /

यस बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखाको आ.ब. ......को बार्षिक स्वीकृत गाईभैसि भकारो सुधार /बाख्राको खोर सुधार/बंगुरको खोर सुधार/स्थानीय कुखुराको खोर सुधार /पशु बिकास नश्ल सुधर /लोकल कुखुराको चल्ला तथा बाख्रा वितरण/ आयआर्जका लागि महिला समूह ,दलित, आदिबासिजनजाति,अपाङ्ग वर्ग लक्षित पशुपंक्षी पालन कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि बगनासकाली गाउँपालिकामा स्थायी बसोबास गरेका कार्यक्रमले तोके अनुसारका व्यक्ति/कृषक समूह/समिति सहकारी निजि व्यवसायी उद्यमिले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ....दिन भित्र तपशिलमा उल्लेखित बिवरण सहितको आवेदन फाराम सम्बन्धीत बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा पेश गर्नु हुन जानाकारी गराईन्छ । विस्तृत जानाकारीको लागि सम्बन्धित बगनासकाली गाउँपालिका पशु सेवा शाखामा सम्पर्क राख्नु हुन अनुरोध छ ।

क्र.सं.	कार्यक्रम	संख्या	कुल अनुदान रकम रु.	कैफियत

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूची - २
निवेदनको ढाँचा

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू　　　　　　　　　　　　　　　　मिति :२०७७/　/
बगनासकाली गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चिर्तुङ्गधारा, पाल्पा

विषय : ...... कार्यक्रममा प्रस्तावना पेश गरिएको सम्बन्धमा ।

महोदय,
उपरोक्त विषयमा बगनासकाली गाउँ कार्यपालिका कार्यालयको मिति २०७७/ / गतेको प्रकाशित सूचना अनुसार म/हामिले यस आ.ब. ०७७/७८ मा बगनासकाली गाउँ कार्यपालिका पशु सेवा शाखाको बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार पूर्ण अनुदान /लागत सहभागिता /लक्षति बर्ग सहुलियत अनुदान ......कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि वा भइरहेको पशुपंक्षी व्यावसाय प्रवर्द्धन गर्न इच्छा भएकोले अनुसूची ३ बमोजिमका कागजातहरु राखी यो निवेदन पेश गरेको छु । उक्त कार्यक्रम प्राप्त भएमा कार्यक्रम सम्बन्धी सम्झौता र मापदण्ड अनुसार कार्यक्रम संचालन गर्नेछु /छौ । यस कार्यक्रमको लागि गरिएको सम्झौता तथा मापदण्ड विपरित गरेको पाईएमा विद्यमान कानुन बमोजिम कार्यवाहीको भागेदारी हुन मन्जुर रहेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु /छौ ।

निवेदक
नाम :
ठेगाना :
दस्तखत :
मिति:
फार्म/संस्था सहकारी/ कृषक समूहको नाम :
छाप

अनुसूची -३
व्यावसायिक कार्ययोजना पेश गर्दा संलग्न हुनु पर्ने कागजातहरु

(क) लागत सहभागिताको (गाईभैसि भकारो सुधार/बंगुर खोर मर्मत सुधार/बाख्राको खोर मर्मत सुधार/स्थानीय कुखुराको खोर मर्मत सुधार/पशु बिकास नश्ल सुधार/ आदिबासी जनजाति, अपाङ्ग वर्ग लक्षित पशुपंक्षी पालन) कार्यक्रमको लागि संलग्न हुनु पर्ने कागजातहरु :
१.अनुसूची -२ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन ।
२.अनुसूची ४ अनुसारको कार्ययोजना सहितको प्रस्ताव ।
३.सम्बन्धित व्यक्तिको नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपि ।
४.प्रचलित कानुन बमोजिम दर्ता भएको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ।

५.संस्थागत भए संस्था दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि गत आ.ब. को लेखा परिक्षण प्रतिवेदन र कर चुक्ताको प्रमाण/ संस्थाको निर्णय ।
६.सम्बन्धीत वडा कार्यालयको सिफारिस ।
७. जग्गाको स्वमित्व देखिने कागजात (अरुको नामको जग्गा लिएको भए कम्तीमा ५ वर्षको लागि कानुनि प्रक्रिया पुरा गरेको मन्जुरीनामा ।)
८.शैक्षिक योग्यता तालिम अनुभव तथा बैदेशिक रोजगारबाट फर्केको प्रमाणित प्रतिलिपि
९.निर्माण कार्यको हकमा प्रस्ताव अनुसारको डिजाईन तथा लागत अनुमान ।

अनुसूची -४

कार्यक्रमको संक्षिप्त व्यावसायिक कार्ययोजना

कार्यक्रमको नाम :
जिल्ला : बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं. ..... टोल :
संचालकको नाम : फर्मको नाम :
१.व्यावसायको परिचय :
२. उद्देश्यहरु :
३.पशुपंक्षी पालन व्यवसायको अनुभव :
४.व्यावसाय संचालन गरिने स्थानको संक्षिप्त बिवरण :
५:व्यवसाय संचालनका लागि रहेका पूर्वाधारहरु :
६.तालिम सम्बन्धी बिवरण :
७.सहकार्यमा संचालन गरिने प्रस्तावित कार्य बिवरण :

क्र.स.	क्रियाकलाप	संख्या	जम्मा लागत रु.	गाउँपालिका अनुदान रु.	निवेदकको लगानी रु.
जम्मा					

८.संचालन गरिने कार्यक्रमको वातावरणिय उपयुक्तता (प्रभाव पार्ने वा नपार्ने)
९.उत्पादित बस्तुको बजार योजना :
१०. थप आधारहरु :
१.पशु संख्या :
२.उपलब्ध जग्गाको क्षेत्रफल :
३. कार्यक्रमको स्पष्टता :
४. अपेक्षित वार्षिक प्रतिफल :
५.फार्म संचालन गरिने स्थान :

कार्ययोजना पेश गर्ने :
सहकारी/ कृषक समूह /संस्था/कृषक /फार्म नाम :
ठेगाना :
दस्तखत :
पद :

मिति :

अनुसूची -५
कार्यक्रम छनौट मूल्याङ्कनको फाराम ढाँचा

क्र.सं.	दर्ता नं.	आवेदकको नाम ठेगाना	कार्ययोजन (२५)	व्यावसायिक प्राविधिक सम्भाव्यता उपयुक्तता (२५)	व्यावसायको भौगोलिक उपयुक्तता (१०)	आर्थिक सहभागिता (१५)	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन (२५)	कुल प्राप्ताङ्क (१००)	कै

अनुसूची -६
सम्झौता पत्रको ढाँचा

बगनासकाली गाउँपालिकाको पशु सेवा शाखाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार आ.ब. मा संचालन हुने कार्यक्रम वा वर्ग लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि छनौट भएका श्री कृषक समूह व्यवसायिहरु (यस पछी दोस्रो पक्ष भनिने) र बगनासकाली गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय (यस पछी प्रथम पक्ष भनिने) बिच तपशिलका शर्तनामाको अधिनमा रहि कार्यक्रम संचालन गर्न द्विपक्षिय सम्झौता भएको छ।

तपशिल

१. प्रथम पक्षले लागत साझेदारीमा………… कार्यक्रमको लागि कुल लागत रु. ………… मध्ये अनुदान वापत रु. ……… दोस्रो पक्षलाई रु…….. (अक्षरुपी रुपैँया) अनुदान /सामाग्री सहयोग प्रदान गर्नेछ ।

२. दोस्रो पक्षले बाँकी रकमको व्यवस्था गरि जिल्ला ……….. बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं…….. मा साल ………. महिना भित्र सम्पन्न गर्ने छ ।

३.कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम र क्रियाकलापहरु तोकिएको अवधिमा सम्पन्न गर्नु दोस्रो पक्षको जिम्मेवारी हुनेछ ।

४.पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई कार्यक्रम संचालनको लागि दिनु पर्ने अनुदान रकम कार्यबिधिमा तोकिएका पदाधिकारीको संयुक्त दस्तखतमा खोलिएको समूहको खातामा जम्मा गर्ने छ । खातामा जम्मा गर्दा पहिलो किस्ता वापत नियमअनुसार पेश्की रकम उपलब्ध गराईने छ ।
अन्तिम किस्ताको रकम फिल्ड भेरीफिकेशन पछी सम्झौता अनुसारको कार्य सम्पादन भए पछी मात्र उपलब्ध गराइने छ ।

५.पहिलो पक्षले तोकिएको प्राविधिक विषयबस्तुलाई दोस्रो पक्षले अनिवार्य रुपमा पालना गर्ने पर्ने छ ।

६.पहिलो पक्ष बाट प्राप्त अनुदान सहयोगलाई दोस्रो पक्षले कम्तीमा पनि ३ वर्षसम्म मास्न वा दुरुपयोग गर्न पाईने छैन । र त्यसो गरेको पाईएमा निजको सो रकम असुल उपरको लागि प्रचलित कानुन बमोजिम आवश्यक कार्यवाही गरिनेछ ।

७.यस कार्यक्रमबाट खरिद भएका मेशिनरी सामान र निर्माण सुधार गरिएका भौतिक पूर्वाधारहरुको मर्मत सम्भार दोस्रो पक्ष स्वयमले नै गर्नु पर्ने छ ।

८.पहिलो पक्षले नियमित रुपमा अनुदान प्राप्त गर्नेको अनुगमन गर्ने छ ।

९.दोस्रो पक्षले चौमासिक रुपमा प्रगति विवरण सम्बन्धि शाखामा बुझाउनु पर्ने छ ।

१०.यस सम्झौतामा उल्लेखित काम गर्दा परि आउन सक्ने कुनै पनि भवितव्यको पूर्ण जिम्मेवारी दोस्रो पक्ष स्वयम हुनेछ ।

११.गाउँपालिकाले आवश्यक ठानेका विषय बस्तु थप हुन सक्नेछन ।

१२.अन्य कुराहरु आपसी समझदारीमा सम्पन्न गर्नु पर्नेछ । कुनै बिवाद भएमा प्रथम पक्षको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

प्रथम पक्ष

बगनासकाली गाउँपालिकाको तर्फबाट सही गर्नेको :

नाम :

पद:

दस्तखत :

मिति :

दोस्रो पक्ष

कृषकको तर्फबाट :

नाम:

पद:

दस्तखत :

मिति :

अनुसूची -७

खोरेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

खोरेत खोप बिवरण

आ.ब. २०७७/ /

क्र. स.	कृषकको नाम थर	वाड नं.	भएको पशु संख्या							खोप लगाएको पशु संख्या						
			गाई	भैसि	बाच्छा बाच्छी	पाडा पाडी	बंगुर	पाठा पाठी	जम्मा	गाई	भैसि	बाच्छा बाच्छी	पाडा पाडी	बंगुर	पाठा पाठी	जम्मा

टोलि प्रमुखको नाम	भ्याक्सिनेटरको नाम	दस्तखत
दस्तखत		
भ्याक्सिनेसन गरेको व्यहोरा ठिक साँचो हो भनि प्रमाणीत गर्ने स्थानिय तह वडा प्रतिनिधिको		
नाम पद		
दस्तखत		

- नोट : ६ महिना भन्दा कम उमेरका गाईभैसिलाई भ्याक्सिनेसन गर्न प्रदैन
- ६ हप्ता भन्दा कम उमेरका बंगुरलाई भ्याक्सिनेशन गर्न प्रदैन ।
- पशुहरुको भ्याक्सिनेशन नगरेता पनि प्रति फार्म पशुहरुको संख्या उल्लेख गर्नुहोला ।

अनुसूची -८

पि .पि .आर .रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

पि. पि .आर. खोप बिवरण

आ.ब. २०७ / /

क्र.स.	कृषकको नाम	वार्ड नं.	भएको बाख्रा संख्या				खोप लगाएको बाख्रा संख्या		
			पाठापाठी	पठेग्री पठेग्री	बयस्क	जम्मा	पठेग्रा पठेग्री	बयस्क	जम्मा

टोलि प्रमुखको नाम :							भ्याक्सिनेटरको नाम:		दस्तखत:
दस्तखत :									
भ्याक्सिनेसन गरेको व्यहोरा ठिक साँचो हो भनि प्रमाणीत गर्ने स्थानिय तह वडा प्रतिनिधिको:									
नाम पद :									
दस्तखत :									

- ३ महिना भन्दा कम उमेरका पाठापाठीलाई भ्याक्सिनेशन गर्नु प्रदैन ।
- बाख्राहरुको भ्याक्सिनेशन नगरेता पनि प्रति फार्म बाख्राहरुको संख्या उल्लेख गर्नुहोला ।
- पाठापाठी भन्नले ३ महिना भन्दा कम उमेरका र पठेग्री पठेग्रा भन्नले ३महिना भन्दा माथिका उमेरलाई तर भाले नलागेका पोथीहरु वा नचलेका भालेहरुलाई संझनुपर्छ ।

अनुसूची -९

स्वाईन फिवर रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

स्वाईन फिवर खोप बिवरण

आ.ब. २०७७/ /

क्र.स.	कृषकको नाम	वार्ड	भएको बंगुर संख्या				खोप लगाएको बंगुर संख्या			
			पाठापाठी	बिर	भुनि	जम्मा	पाठापाठी	बिर	भुनि	जम्मा
टोलि प्रमुखको नाम :							भ्याक्सिनेटरको नाम:			दस्तखत :
दस्तखत :										
भ्याक्सिनेसन गरेको व्यहोरा ठिक साँचो हो भनि प्रमाणीत गर्ने स्थानिय तह वडा प्रतिनिधिको										
नाम पद :										
दस्तखत :										

- **६ महिना भन्दा कम उमेरका बंगुरका पाठापाठीमा भ्याक्सिनेशन गर्नु पदैन ।**
- **बंगुरको भ्याक्सिनेशन नगरेता पनि बंगुरको संख्या उल्लेख गर्नुहोला ।**

अनुसूची -१०

भ्यागुते चरचरे रोग नियन्त्रण कार्यक्रम

भ्यागुते चरचरे खोप बिवरण

आ.ब. २०७७/ /

क्र. स.	कृषकको नाम थर	वाड नं.	भएको पशु संख्या							खोप लगाएको पशु संख्या						
			गाई	भैसि	बाच्छा बाच्छी	पाडा पाडी	बंगुर	पाठा पाठी	जम्मा	गाई	भैसि	बाच्छा बाच्छी	पाडा पाडी	बंगुर	पाठा पाठी	जम्मा

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="13">टोलि प्रमुखको नाम</td><td colspan="2">भ्याक्सिनेटरको नाम</td><td colspan="2">दस्तखत</td></tr>
<tr><td colspan="13">दस्तखत</td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="13">भ्याक्सिनेसन गरेको व्यहोरा ठिक साँचो हो भनि प्रमाणीत गर्ने स्थानिय तह् वडा प्रतिनिधिको</td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="13">नाम पद</td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="13">दस्तखत</td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
</table>

- नोट : ६ महिना भन्दा कम उमेरका गाईभैसिलाई भ्याक्सिनेसन गर्न प्रदैन
- ६ हप्ता भन्दा कम उमेरका बंगुरलाई भ्याक्सिनेशन गर्न प्रदैन ।
- पशुहरुको भ्याक्सिनेशन नगरेता पनि प्रति फार्म पशुहरुको संख्या उल्लेख गर्नुहोला ।

अनुसूची -११
रानीखेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रम
रानीखेत खोप बिवरण
आ.ब. २०७७/ /

<table>
<tr><th rowspan="2">क्र.स.</th><th rowspan="2">कृषकको नाम</th><th rowspan="2">वार्ड नं.</th><th colspan="3">कुखुरा संख्या</th><th colspan="3">खोप लगाएको कुखुरा संख्या</th></tr>
<tr><th>कुखुरा</th><th>चल्ला</th><th>जम्मा</th><th>कुखुरा</th><th>चल्ला</th><th>जम्मा</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">टोलि प्रमुखको नाम</td><td colspan="2">भ्याक्सिनेटरको नाम</td><td>दस्तखत</td></tr>
<tr><td colspan="6">दस्तखत</td><td colspan="2"></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">भ्याक्सिनेसन गरेको व्यहोरा ठिक साँचो हो भनि प्रमाणीत गर्ने स्थानिय तह् वडा प्रतिनिधिको</td><td colspan="2"></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">नाम पद</td><td colspan="2"></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">दस्तखत</td><td colspan="2"></td><td></td></tr>
</table>

नोट : पशुहरुको भ्याक्सिनेशन नगरेता पनि प्रति फार्म पशुहरुको संख्या उल्लेख गर्नुहोला ।